

- rozhodnutí České národní banky č.j. 2021/15317/570 ze dne 9. února 2021, sp.zn. Sp/2019/589/573

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 9. února 2021
Č.j. 2021 / 15317 / 570
Ke sp.zn. Sp/2019/589/573
Počet stran: 29

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka (dále též jen „správní orgán“ nebo „ČNB“) jako orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, orgán dohledu v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů dle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), rozhodla v řízení vedeném podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „správní řád“), zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „přestupkový zákon“) zahájeném dne 24.7.2020 doručením oznámení o zahájení řízení č.j. 2020/94600/570, se společností Creamfinance Czech, s.r.o., IČO 248 49 707, Argentinská 286/38, 170 00 Praha 7 – Holešovice, takto:

A.

Společnost Creamfinance Czech, s.r.o., IČO 248 49 707, Argentinská 286/38, 170 00 Praha 7 – Holešovice, se uznává vinou, že

- i. poskytla celkem 931 spotřebitelských úvěrů v období ode dne 1.12.2018 do dne 20.2.2019 prostřednictvím [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], aniž splňovali podmínky odborné způsobilosti,**
- ii. před poskytnutím 40 spotřebitelských úvěrů z kontrolního vzorku 41 spotřebitelských úvěrů poskytnutých v období ode dne 30.5.2018 do dne 26.6.2019 a před prodloužením splatnosti 11 spotřebitelských úvěrů z kontrolního vzorku prodloužených v období ode dne 25.6.2018 do dne 10.4.2019 neposoudila porovnáním příjmů a výdajů schopnost spotřebitelů splácet pravidelné splátky nebo spotřebitelský úvěr,**

t e d y p o r u š i l a

- ad (i) ustanovení § 8 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru,**
ad (ii) ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru,

č í m ž s e d o p u s t í l a

- ad (i) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru,**

ad (ii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru,

z a c o ž s e j í u k l á d á

podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 3 000 000 Kč (slovy tři miliony korun českých). Pokutu je společnost Creamfinance Czech, s.r.o., IČO 248 49 707, Argentinská 286/38, 170 00 Praha 7 – Holešovice, povinna zaplatit do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu, který je vedený u České národní banky, č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol identifikační číslo plátce.

B.

Společnosti Creamfinance Czech, s.r.o., IČO 248 49 707, Argentinská 286/38, 170 00 Praha 7 – Holešovice, se podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu ve vazbě na ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů ukládá náhrada nákladů řízení, ve výši 1 000 Kč (slovy: jeden tisíc korun českých). Paušální náhradu nákladů řízení je společnost Creamfinance Czech, s.r.o., IČO 248 49 707, Argentinská 286/38, 170 00 Praha 7 – Holešovice, povinna zaplatit do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky, č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol je identifikační číslo plátce.

A.

ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ O ULOŽENÍ SANKCE

Identifikace účastníka řízení

1. Správní orgán udělil účastníkovi řízení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů s účinností ode dne 30.5.2018.
2. Účastník řízení nabízel prostřednictvím internetových stránek www.crediton.cz, www.creditair.cz a také prostřednictvím samostatných zprostředkovatelů spotřebitelské úvěry¹:
 - a. úvěr CreditOn Payday Loan s jednorázovým splacením, který je **na internetových stránkách** www.crediton.cz nabízen jako úvěr „do výplaty“. V případě prvního úvěru je poskytnut **bez úroku a také bez poplatku** za uzavření úvěru až do výše 10 000 Kč na dobu maximálně 30 dní. **Druhý nebo další úvěr** je poskytován až do výše 20 000 Kč na dobu maximálně 40 dní. Spotřebitel platí **poplatek za sjednání úvěru** a úvěr není úročen úrokovou sazbou;

¹ Do ledna 2019 nabízel účastník řízení, dle svého vyjádření, také spotřebitelské úvěry prostřednictvím internetových stránek www.lendon.cz.

- b. úvěr CreditOn Installment Loan, splácen měsíčními splátkami, je na **internetových stránkách** www.crediton.cz nabízen jako úvěr „na splátky“. První úvěr je poskytnut **bez úroku a také bez poplatku** za uzavření úvěru až do výše 10 000 Kč na dobu 2 měsíce. **Druhý a každý další úvěr** je nabízen na 2 až 36 měsíců v maximální výši 50 000 Kč. Spotřebitel platí **poplatek za sjednání úvěru** a úvěr není úročen úrokovou sazbou;
- c. úvěr CreditOn Creditline, který je na **internetových stránkách** www.crediton.cz nabízen jako úvěr „extra“. Tento typ úvěru není spojen s poplatkem za sjednání úvěru a je úročen **úrokovou sazbou 25% p.m.** Spotřebitel se zavazuje každý měsíc uhradit úroky za předchozí období a výši úmoru si volí sám. Doba, na kterou je úvěr poskytnut, není předem stanovena;
- d. úvěr CreditAir Installment Loan, který je na **internetových stránkách** www.creditair.cz nabízen jako „rychlá půjčka“ nebo také „credit air půjčka“. Úvěr je splácen měsíčními splátkami. **První** úvěr je nabízen až do výše 10 000 Kč na dobu 2 měsíce **bez poplatku a není úročen. Druhý a každý další** úvěr je nabízen až na 12 měsíců v maximální výši 30 000 Kč. Spotřebitel platí **poplatek za sjednání úvěru** a úvěr není úročen;
- e. úvěr CreditAir Payday Loan, který je nabízen pouze stávajícím klientům na jejich uživatelském profilu. Na veřejně dostupných internetových stránkách www.creditair.cz tento úvěr nabízen není. Úvěr je nabízen až do výše 20 000 Kč na dobu maximálně 45 dní a je splacen jednorázově. Úvěr není úročen, spotřebitel **platí poplatek za sjednání úvěru**;
- f. úvěr Lendon Installment Loan, který již není v nabídce účastníka řízení. Jednalo se o úvěr s měsíčním splácením, jenž **byl úročen úrokovou sazbou**, poplatek za sjednání úvěru účtován nebyl. Úvěr byl poskytován maximálně na 24 měsíců až do výše 15 000 Kč pro první úvěr a **až 100 000 Kč pro druhý a každý následující úvěr.**
3. Účastník řízení za období ode dne 30.5.2018 do dne 26. 6. 2019 poskytl 36 463 spotřebitelských úvěrů v objemu 229 mil. Kč. Za stejné období uzavřel 5 444 dohod o prodloužení splatnosti.
4. Účastník řízení poskytuje tzv. mikroúvěry, pro které je typické, že jsou poskytovány v rádech tisíců, se splatností několik měsíců nebo i jen jednoho měsíce. Mikroúvěry mají velmi vysoké roční procento celkových nákladů. Z webových stránek www.crediton.cz například vyplývá, že při půjčce „EXTRA“ ve výši 20 000 Kč se splatností 30 dní zaplatí spotřebitel úrok ve výši 7 999,99 Kč a RPSN činí 5828,41%². Jak vyplývá z informací získaných z databází úvěrových dlužníků i z výpisů z bankovních účtů (pokud je měl účastník řízení k dispozici) mezi zákazníky účastníka řízení jsou tací, kteří si opakovaně³ půjčují peníze formou nákladných spotřebitelských úvěrů, a to i u více poskytovatelů spotřebitelských úvěrů. Vzhledem k vysokým celkovým nákladům jsou mezi zákazníky účastníka řízení spotřebitelé, kteří nedosáhnout na levnější formu financování a kteří se tak snaží spotřebitelským úvěrem řešit svou tíživou finanční situaci.

² Zdroj www.crediton.cz ke dni 3.11.2020.

³ Invalidní důchodkyně [redacted] podle výpisů z účtu rovněž uzavřela smlouvy s dalšími poskytovateli spotřebitelských úvěrů, [redacted].

Průběh správního řízení

5. Správní orgán zahájil u účastníka řízení kontrolu činnosti dne 26.6.2019. Dne 30.10.2019 byl vyhotoven o kontrolních zjištěních protokol. Účastník řízení dne 15.11.2019 podal námitky proti protokolu, které byly vyřízeny dne 27.11.2019, když byly všechny zamítnuty⁴. Správní orgán dne 24.7.2020 zahájil na základě zjištění z kontroly s účastníkem řízení správní řízení doručením oznámení o zahájení řízení⁵.
6. Účastník řízení v reakci na oznámení o zahájení řízení požádal dne 28.7.2020 správní orgán o prodloužení lhůty k vyjádření se k oznámení o zahájení řízení. Správní orgán sdělil dne 28.7.2020 účastníkovi řízení, že na vyjádření vyčká v jím navržené lhůtě.
7. Účastník řízení zaslal dne 21.8.2020 vyjádření⁶ k oznámení o zahájení řízení.
8. Správní orgán dne 15.9.2020 informoval účastníka řízení, že nashromáždil dostatečné podklady k vydání rozhodnutí a určil účastníkovi řízení lhůtu pro vyjádření se k podkladům rozhodnutí. Účastník řízení požádal dne 23.9.2020 - o prodloužení lhůty pro vyjádření se k podkladům rozhodnutí, a to do dne 15.10.2020. Správní orgán 24.10.2020 sdělil účastníkovi řízení, že vyčká na vyjádření k podkladům v jím navržené lhůtě.
9. Účastník řízení dne 23.9.2020 nahlédl do správního spisu vedeného pro správní řízení.
10. Účastník řízení zaslal dne 15.10.2020 vyjádření⁷ k podkladům rozhodnutí.

K aplikované právní úpravě zákona o spotřebitelském úvěru a k posouzení promlčení

11. Odpovědnost za přešůpek se v souladu s ustanovením § 2 odst. 1 přestupkového zákona posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele přestupku příznivější. Dle ustanovení § 2 odst. 2 přestupkového zákona platí, že přešůpek byl spáchán v době, kdy pachatel konal nebo v případě opomenutí byl povinen konat, přičemž není rozhodující, kdy následek nastal nebo měl nastat. Dle ustanovení § 31 odst. 1 přestupkového zákona platí, že promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku.
12. Správní orgán uvádí, že účastník řízení poskytoval spotřebitelské úvěry prostřednictvím pracovníků, kteří nesplňovali podmínky odborné způsobilosti v období ode dne 1.12.2018 do dne 20.2.2019, a proto počala promlčecí lhůta běžet dne 21.2.2019.
13. Správní orgán dále uvádí, že účastník řízení poskytoval spotřebitelské úvěry v období ode dne 30.5.2018⁸ do dne 26.6.2019⁹, aniž řádně posoudil úvěruschopnost, a proto promlčecí doba počala běžet dne 27.6.2019.

⁴ Č. j. 2019/122285/CNB/650 ke spis. zn. S-NP-2019/00285/CNB/651, správní spis č.l.7, CD „CreamFinance Kontrola“.

⁵ Správní spis č.l. 15-30.

⁶ Správní spis č.l. 37-46.

⁷ Správní spis č.l. 60-77.

⁸ Dne 30.5.2018 byly uzavřeny níže uvedené smlouvy o spotřebitelském úvěru: [redacted] uzavřel smlouvu

č. [redacted], [redacted] uzavřel smlouvu č. [redacted], [redacted] uzavřel smlouvu

č. [redacted], [redacted] uzavřel smlouvu č. [redacted], [redacted] uzavřela smlouvu

č. [redacted].

⁹ Dne 26.6.2019 [redacted] uzavřela smlouvu č. [redacted] a [redacted] uzavřel smlouvu

č. [redacted].

14. Promlčecí doba u přestupků, jejichž horní hranice je alespoň 1 000 000 Kč dle ustanovení § 46e odst. 3 zákona o České národní bance, činí 5 let¹⁰. Zahájením správního řízení dne 24.7.2020 pak došlo ve smyslu ustanovení § 32 odst. 2 přestupkového zákona k přerušení promlčecí doby.
15. Správní orgán zároveň uvádí, že povinnost poskytovat úvěry prostřednictvím odborně způsobilých osob a povinnost poskytovat úvěr pouze při řádně zjištěné úvěruschopnosti nedoznaly v zákoně o spotřebitelském úvěru od doby spáchání přestupků žádné změny.

I. Poskytování spotřebitelských úvěrů nekvalifikovanými pracovníky

Právní úprava

16. *Účastník řízení musí dle ustanovení § 8 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovat spotřebitelský úvěr pouze tak, že jeho pracovník, vázaný zástupce a jeho pracovník, zprostředkovatel vázaného spotřebitelského úvěru a jeho pracovník splňují podmínky odborné způsobilosti podle § 60 a důvěryhodnosti podle § 72 nebo § 73, a zajistí, že tyto osoby si odborné znalosti a dovednosti udržují.*
17. *Zákon o spotřebitelském úvěru nabyt účinnosti dne 1.12.2016. Dle ustanovení § 176 zákona o spotřebitelském úvěru lze do 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tedy do dne 1.12.2018, odborné znalosti a dovednosti pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru prokázat též čestným prohlášením.*
18. *Odborné znalosti a dovednosti pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru se prokazují dle ustanovení § 60 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru osvědčením o úspěšném vykonání odborné zkoušky podle tohoto zákona. Odborná zkouška musí být vykonána prokazatelným způsobem. Odborná zkouška může být také jen písemná.*

Skutková zjištění

19. Pracovnice účastníka řízení [REDAKCE] nastoupila do zaměstnání dne 3.9.2018 a ode dne 6.9.2018 posuzovala úvěruschopnost žadatelů a schvalovala poskytnutí spotřebitelských úvěrů. Odbornou zkoušku vykonala teprve dne 15.1.2019¹¹. Ode dne 1.12.2018 do dne 14.1.2019 posoudila úvěruschopnost a schválila úvěry pro 139 spotřebitelů¹².
20. Pracovník účastníka řízení [REDAKCE] nastoupil do zaměstnání dne 1.10.2018 a ode dne 3.10.2018 posuzoval úvěruschopnost žadatelů a schvaloval poskytnutí spotřebitelských úvěrů. Odbornou zkoušku vykonával teprve dne 24.1.2019¹³. Ode dne

¹⁰ Horní hranice projednávaných přestupků je dle ustanovení § 154 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru 10 000 000 Kč a 20 000 000 Kč.

¹¹ Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“, Certifikát [REDAKCE].pdf, Přijato ČNB dne 13. 8. 2019, pod č. j. 2019/088691/CNB/650.

¹² Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“Přijato ČNB dne 19. 7. 2019, pod č. j. 2019/081094/CNB/650, soubor 02_Priloha_oprava.xlsx.

¹³ Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“,Certifikát [REDAKCE].pdf Přijato ČNB dne 13. 8. 2019, pod č. j. 2019/088691/CNB/650.

1.12.2018 do dne 23.1.2019 posoudil úvěruschopnost a schválil úvěry pro 324 spotřebitelů¹⁴.

21. Pracovnice účastníka řízení [REDAKCE] nastoupila do zaměstnání dne 21.11.2018 a ode dne 27.11.2018 posuzovala úvěruschopnost žadatelů a schvalovala poskytnutí spotřebitelských úvěrů. Odbornou zkoušku vykonala teprve dne 21.2.2019¹⁵. Ode dne 1.12.2018 do dne 20.2.2019 posoudila úvěruschopnost a schválila úvěry pro 468 spotřebitelů¹⁶.

Námítky účastníka řízení

22. Účastník řízení uvádí, že všichni tři zaměstnanci nastoupili do pracovního poměru krátce před dnem rozhodným pro posouzení povinnosti, tedy před 1.12.2018. Všichni zaměstnanci byli neprodleně zaškoleni, získali nezbytné praktické zkušenosti, a to včetně zapojení do procesu schvalování poskytnutí spotřebitelských úvěrů, aby mohli odborné zkoušky úspěšně složit. Jednalo se o velmi omezenou dobu (1,5 – 2 měsíce).
23. Výstupy třech zaměstnanců bez školení podléhaly kontrole osob, které podmínky odborné způsobilosti splňovaly. Nebezpečnost tohoto jednání a dopad na zákazníky byl minimální.

Vypořádání námitek účastníka řízení

24. Ze zjištění správního orgánu vyplývá, že osoby bez příslušného osvědčení stihly za období necelých 3 měsíců schválit celkem 931 spotřebitelských úvěrů. Správní orgán takové množství schválených úvěrů osobami, u kterých nebyla řádně doložena odborná způsobilost, považuje za významné. Uvedený rozsah porušení zákona pak správní orgán považuje za významné porušení pravidel, kterými se musí poskytovatelé spotřebitelských úvěrů řídit.

Právní kvalifikace

25. Zákon o spotřebitelském úvěru stanoví v § 8 odst. 2 jako jednu z podmínek pro činnost, že kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, bude poskytovat spotřebitelský úvěr pouze osobami, které splňují podmínky odborné způsobilosti. V ustanovení § 60 odst. 3 pak zákon o spotřebitelském úvěru stanoví, že způsobem k prokázání odborných znalostí je osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky.
26. Účastník řízení posuzoval úvěruschopnost a schvaloval žádosti o spotřebitelské úvěry prostřednictvím [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], kteří příslušné osvědčení na začátku činnosti neměli, čímž porušil výše uvedenou povinnost.
27. **Účastník řízení poskytl celkem 931 spotřebitelských úvěrů v období ode dne 1.12.2018 do dne 20.2.2019 prostřednictvím [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], aniž tito pracovníci splňovali podmínky odborné způsobilosti, čímž porušil ustanovení § 8 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.**

¹⁴ Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“, Přijato ČNB dne 19. 7. 2019, pod č. j. 2019/081094/CNB/650, soubor 02_Priloha_oprava.xlsx.

¹⁵ Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“, Certifikát [REDAKCE].pdf Přijato ČNB dne 13. 8. 2019, pod č. j. 2019/088691/CNB/650

¹⁶ Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“, Přijato ČNB dne 19. 7. 2019, pod č. j. 2019/081094/CNB/650, soubor 02_Priloha_oprava.xlsx.

II. Posouzení úvěruschopnosti

Právní úprava

28. *Podle ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru musí účastník řízení před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Účastník řízení může poskytnout spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.*
29. *Poskytovatel při posouzení úvěruschopnosti spotřebitele dle ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru posuzuje zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Hodnotu majetku přitom zohledňuje tehdy, jestliže ze smlouvy o spotřebitelském úvěru vyplývá, že spotřebitelský úvěr má být částečně nebo úplně splacen výnosem z prodeje majetku spotřebitele, nikoli pravidelnými splátkami, nebo jestliže z finanční situace spotřebitele vyplývá, že bude schopen splácet spotřebitelský úvěr bez ohledu na své příjmy.*

Skutková zjištění

30. Účastník řízení předložil v průběhu kontroly na místě dokumentaci k 50 úvěrovým případům. Z těchto 50 úvěrových případů byl kontrolujícími vytvořen vzorek 41 úvěrových případů (dále jen „vzorek“), které byly posouzeny z hlediska naplnění požadavků ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Zbýlých 9 úvěrových případů¹⁷ nebylo z hlediska naplnění požadavků ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru správním orgánem posouzeno, neboť tyto úvěrové případy byly sjednány jako 1. úvěr žadatele, který byl poskytnut zcela zdarma. Na předmětné úvěry pak s odkazem na ustanovení § 5 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru nelze aplikovat požadavky ustanovení § 86 téhož zákona.
31. Správní orgán tedy zkontroloval vzorek 41 úvěrových případů, přičemž tyto úvěry byly poskytnuty 32 zákazníkům¹⁸. Čtyřem zákazníkům¹⁹ byl úvěr poskytnut opakovaně.

17. [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]),
[REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy
(č. smlouvy [REDACTED]).

18

Podklady k jednotlivým spotřebitelům byly dodány na 3 flash discích, správní spis č.l. 9-14, další dokumenty jsou uloženy na CD „CreamFinance kontrola“, správní spis č.l. 7,

¹⁹ [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]. Podklady k jednotlivým spotřebitelům byly
dodány na 3 flash discích, správní spis č.l. 9-14, další dokumenty jsou uloženy na CD „CreamFinance
Kontrola“, správní spis č.l. 7.

Nedoložení příjmů

32. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne **30. 5. 2018**. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložil **2 výplatní pásy z října a listopadu 2016**.
33. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne **30. 5. 2018**. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložil **printscreen jedné strany internetového bankovníctví ČSOB, a.s. se mzdou k datu 13. 2. 2018 + 2 výplatní pásy z prosince 2017 a ledna 2018**.
34. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne **26. 6. 2019**. Uvedla, že zdrojem příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložila **výplatní pásy z listopadu 2015, září 2016 a října 2016**.
35. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne **18. 5. 2019**. Uvedla, že zdrojem příjmů je zaměstnání, avšak účastníkovi řízení **nepředložila žádné doklady**.
36. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne **17. 6. 2019** Uvedla, že zdrojem příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložila **jednu stranu výpisu z internetového bankovníctví se mzdou za únor 2015, duben 2015 a březen 2015; výplatní pásy ze srpna 2015, července 2015 a září 2015**.
37. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne **27. 6. 2018**. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložil **výplatní pásy z dubna 2018 a května 2018**.
38. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ **30. 5. 2018**. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložil **výplatní pásku z prosince 2017**.
39. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne **1. 6. 2018**. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání, ale účastníkovi řízení **nepředložil žádné doklady**.
40. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne **11. 6. 2019**. Uvedla, že zdrojem příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložila **výplatní pásy z října 2016, srpna 2016 a září 2016**.
41. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne **31. 8. 2018**, následně smlouvu č. ██████████ dne **28. 12. 2018** a smlouvu č. ██████████ dne **18. 3. 2019**. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložil ke všem třem úvěrům pouze **výplatní pásy z dubna 2018 a května 2018**.
42. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne **30. 5. 2018**, smlouvu č. ██████████ dne **23. 7. 2018** a č. ██████████ z téhož dne. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložil ke všem smlouvám **1 stranu výpisu z elektronického bankovníctví se mzdou připsanou na účet 9. 11. 2017, 1 stranu výpisu se mzdou připsanou 9. 10. 2017, 1 stranu výpisu se mzdou připsanou 8. 9. 2017 a výpis z účtu za říjen 2016 s připsanou mzdou**.
43. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne **30. 5. 2018**. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání, ale účastníkovi řízení **nepředložil žádné doklady**.
44. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne **16. 6. 2019**. Uvedla, že zdrojem příjmů je zaměstnání, avšak účastníkovi řízení **nepředložila žádné doklady**.

45. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne 30. 5. 2018. Uvedla, že zdrojem příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložila **výpisy z bankovního účtu z dubna 2018 s připsanou mzdou za březen 2018.**
46. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne 5. 6. 2018. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložil **printscreen internetového bankovníctví s třemi příchozími platbami z března až května 2018 bez identifikačních údajů zaměstnavatele.**
47. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne 14. 1. 2019. Uvedla, že zdrojem příjmů je zaměstnání, avšak účastníkovi řízení nepředložila žádné doklady.
48. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne 15. 1. 2019, č. ██████████ dne 22. 2. 2019 a č. ██████████ dne 11. 3. 2019. Uvedla, že zdrojem příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložila ke všem smlouvám **výplatní pásky z října 2016, listopadu 2016 a prosince 2016.**
49. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne 10. 12. 2018. Uvedla, že zdrojem příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložila **nečitelné fotky výplatních pásek z listopadu a prosince 2017, výplatní pásy z června 2018 až srpna 2018.**
50. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne 7. 3. 2019. Uvedla, že zdrojem příjmů je zaměstnání, avšak účastníkovi řízení nepředložila žádné doklady.
51. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne 23. 8. 2018. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání, ale účastníkovi řízení nepředložil žádné doklady.
52. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne 17. 5. 2019. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání a účastníkovi řízení předložil **potvrzení zaměstnavatele o příjmech za měsíce říjen až prosinec 2018, fotka jedné strany elektronického bankovníctví, kde je vidět vklad hotovosti ze dne 5. 6. 2017 se zprávou "Vyplata ██████████".**
53. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne 20. 12. 2018 a následně smlouvu č. ██████████ dne 19. 2. 2019. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je důchod a brigáda. ██████████ rovněž uzavřel smlouvu dne 15. 1. 2019 č. ██████████ a v souvislosti s touto smlouvou uvedl, že zdrojem jeho příjmů je též podnikání. Tuto skutečnost však nijak nedoložil. ██████████ předložil účastníkovi řízení **výpis z bankovního účtu z října 2015 a listopadu 2015 s připsaným příjmem ze starobního důchodu** ve výši 14 922 Kč. Účastník řízení však vycházel dle dokumentu *Posouzení úvěruschopnosti*²⁰ při hodnocení úvěruschopnosti z prohlášení spotřebitele ohledně prohlášení o příjmu z brigády a starobního důchodu (které byly vyšší než starobní důchod doložený žadatelem).

²⁰ V úvěrovém případě č. ██████████ byly žadateli o úvěr při posuzování úvěruschopnosti započteny mimo starobního důchodu také příjmy z prohlášené závislé činnosti, viz dokument *Posouzení úvěruschopnosti*, přijato ČNB 16. 8. 2019, pod č. j. 2019/089736/CNB/650, správní spis č.l. 13-14, flash disk 3.

V úvěrovém případě č. ██████████ byly žadateli o úvěr při posuzování úvěruschopnosti započteny mimo starobního důchodu - také příjmy z prohlášené závislé činnosti, viz dokument *Posouzení úvěruschopnosti*, přijato ČNB 16. 8. 2019, pod č. j. 2019/089736/CNB/650, správní spis č.l. 13-14, flash disk 3.

54. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne 26. 6. 2019. Uvedl, že zdrojem jeho příjmů je zaměstnání a účastníkovi předložil **výpisy z bankovního účtu za květen až červenec 2018.**
55. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne 26. 6. 2018. Uvedla, že zdrojem příjmů je důchod, ale účastníkovi řízení **nepředložila žádné doklady.**
56. ██████████ uzavřela smlouvu č. ██████████ dne 20. 6. 2019. Spotřebitelka předložila výměr invalidního důchodu ve výši 10 723 Kč a příjem ze závislé činnosti výpisem z bankovního účtu za **říjen a listopad 2015** (tedy téměř 4 roky staré) a **výplatní pásky za 2/2019 a 4/2019.**

Nedoložení měsíčních příjmů žadatele

57. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že účastník řízení **u 11 úvěrových případů**²¹ vycházel pouze z prohlášení spotřebitelů, ale jejich příjmy nebyly doloženy žádnými doklady.

Nedostatečné doložení měsíčních příjmů

58. Účastník řízení se **u 18 úvěrových případů**²² spokojil s doklady, které neposkytovaly aktuální obraz o měsíčních příjmech spotřebitele v době podání úvěrové žádosti, neboť byly více než několik měsíců staré.

Absence průkazných dokladů osvědčující měsíční příjem

59. Kontrolou doložené dokumentace správní orgán dále zjistil, že u žadatele o úvěr ██████████ (č. smlouvy ██████████, ze dne 5. 6. 2018) byl doložen doklad, resp. jedna strana printscreenu z přehledu vybraných plateb²³ z elektronického bankovníctví, na němž jsou tři příchozí platby, a to z 15. 3. 2018, 16. 4. 2018 a 15. 5. 2018. Takový doklad však nelze bez dalšího ověření považovat za doklad o měsíčním příjmu ze závislé činnosti, jelikož neobsahuje ani základní identifikační údaje případného zaměstnavatele žadatele o úvěr. Účastník řízení nedoložil žádný další doklad (např. pracovní smlouvu), kterým by bylo ověřeno, že 3 příchozí platby na přehledu plateb byly vyplaceny jako mzda ze závislé činnosti žadatele o úvěr. K tomuto úvěrovému případu dále účastník řízení doložil další printscreen přehledu plateb, na němž jsou 3 platby od pravděpodobně nového zaměstnavatele žadatele, a to za měsíce leden, únor a březen 2019²⁴, který však nelze považovat na doložení měsíčního příjmu žadatele o úvěr k žádosti ze dne 5.6.2018.

²¹	1.	2.	3.	4.
	5.	6.	7.	8.
	9.	10.	11.	12.
²²	1.	30. 5. 2018, 2.	30. 5. 2018, 3.	
	26. 6. 2019, 4.	17. 6. 2019, 5.		
	30. 5. 2018, 6.	11. 6. 2018, 7.	31. 8. 2018, 8.	
	28. 12. 2018, 9.	18. 3. 2019, 10.		
	30. 5. 2018, 11.	23. 7. 2018, 12.	23. 7. 2018, 13.	
	15. 1. 2019, 14.	22. 2. 2019, 15.		
	11. 3. 2019, 16.	10. 12. 2018, 17.		
	17. 5. 2019, 18.	26. 6. 2019		

²³ Přijato ČNB dne 31. 7. 2019 pod č. j. 2019/084795/CNB/650, soubor *F_prijmy_II*, Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

²⁴ Přijato ČNB dne 31. 7. 2019 pod č. j. 2019/084795/CNB/650, soubor *F_prijmy*, Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

60. Správní orgán zjistil, že k úvěrovému případu [REDAKCE] (č. smlouvy [REDAKCE] ze dne 30. 5. 2018) disponoval účastník řízení výplatními páskami za měsíce srpen 2018, září 2018 a říjen 2018 a dále třemi výpisy z bankovního účtu žadatelky za období 1.4. - 30.4.2018, 1.5.2018 - 31.5.2018 a 1.6.2018 - 30.6.2018.²⁵ Doklady o měsíčních příjmech žadatelky za období, které následuje po datu poskytnutí úvěru, nejsou relevantní pro doložení příjmu žadatelky k úvěrové žádosti ze dne 30. 5. 2018. Správní orgán hodnotí výše uvedené zjištění tak, že v úvěrovém případě [REDAKCE], neměl účastník řízení dostatečné podklady pro posouzení úvěruschopnosti žadatelky, jelikož jediným relevantním dokladem k měsíčním příjmům žadatelky pro uzavření smlouvy ze dne 30.5.2018 byl výpis z bankovního účtu za období od 1.4. do 30.4.2018, přičemž jeden výpis z bankovního účtu nelze považovat za dostatečný zdroj informací o měsíčních příjmech žadatelky.

Rozpor postupů s vnitřními předpisy (doložení příjmu)

61. Dle požadavku vnitřního předpisu²⁶ má účastník řízení pro potřeby řádného posouzení úvěruschopnosti v oblasti příjmů žadatele požadovat řádné doložení příjmu žadatele o úvěr, který má být prokázán předložením originálu či kopií některého z těchto dokumentů:

1. v případě, že jde o zaměstnance pracovní smlouvou, výplatní páskou za poslední 3 měsíce nebo bankovními výpisy dokládajícími příjmy za poslední 3 měsíce
2. v případě OSVČ živnostenským listem a daňovým přiznáním za předchozí zdaňovací období nebo bankovními výpisy dokládajícími příjmy za poslední 3 měsíce
3. v případě důchodce (starobního či invalidního) dokladem o výměře důchodu a bankovními výpisy nebo složenkami dokládajícími příjmy z důchodů za poslední 3 měsíce.

62. Z výše uvedených zjištění správního orgánu vyplývá, že účastník řízení se pravidly stanovenými vnitřním předpisem neřídil.

Absence předpokladu pro trvání příjmu

63. Z výše popsaných zjištění o doložení měsíčních příjmů vyplývá, že u 11 úvěrových smluv²⁷ (poskytnutých 9 zákazníkům), účastník řízení nezískal žádné doklady k doložení příjmů spotřebitelů. Dále správní orgán zjistil, že v 18²⁸ úvěrových

²⁵ Přijato ČNB dne 31. 7. 2019 pod č. j. 2019/084785/CNB/650, soubory *F_prijmy*, *F_prijmy.pdf*, *F_prijmy_I*, *F_prijmy_II*, Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

²⁶ Kapitola 4.1 Dokumenty k opatření předpisu Pravidla posuzování úvěruschopnosti, Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

²⁷ 1. [REDAKCE], 2. [REDAKCE], 3. [REDAKCE], 4. [REDAKCE], 5. [REDAKCE], 6. [REDAKCE], 7. [REDAKCE], 8. [REDAKCE], 9. [REDAKCE], 10. [REDAKCE], 11. [REDAKCE].
²⁸ 1. [REDAKCE] 30. 5. 2018, 2. [REDAKCE] 30. 5. 2018, 3. [REDAKCE] 26. 6. 2019, 4. [REDAKCE] 17. 6. 2019, 5. [REDAKCE] 30. 5. 2018, 6. [REDAKCE] 11. 6. 2018, 7. [REDAKCE] 31. 8. 2018, 8. [REDAKCE] 28. 12. 2018, 9. [REDAKCE] 18. 3. 2019, 10. [REDAKCE] 30. 5. 2018, 11. [REDAKCE] 23. 7. 2018, 12. [REDAKCE] 23. 7. 2018, 13. [REDAKCE] 15. 1. 2019, 14. [REDAKCE] 22. 2. 2019, 15. [REDAKCE] 11. 3. 2019, 16. [REDAKCE] 10. 12. 2018, 17. [REDAKCE] 17. 5. 2019, 18. [REDAKCE] 26. 6. 2019

případech byly účastníkovi řízení předloženy doklady, které nebyly aktuální, a tudíž nemohly dokládat aktuální pravidelný příjem žadatele o úvěr v okamžiku podání jeho úvěrové žádosti. Vzhledem k **absenci doložení příjmů nebo doložení příjmů neaktuálními podklady**, neměl účastník řízení v době posuzování žádosti spotřebitelů o úvěr k dispozici podklady, ze kterých by bylo možné vyvozovat, že spotřebitelé mají stále příjmy pro splácení poskytnutých úvěrů.

64. Správní orgán tak z kontrolního vzorku zjistil, že účastník řízení **poskytl 23 úvěrů**²⁹ spotřebitelům, kteří uvedli, že mají příjmy ze zaměstnaneckého nebo obdobného poměru, spotřebitelský úvěr byl sjednán se splatností **delší než 1 měsíc**. U 14 spotřebitelů byl úvěr poskytnut na více než 2 měsíce. Nejdelší poskytnutá doba splatnosti byla 36 měsíců³⁰, tedy 3 roky.
65. Účastník řízení přitom neměl k dispozici žádné podklady, z nichž by bylo ověřeno, že **zaměstnanecký poměr skutečně** existuje. Účastník řízení nedoložil záznam komunikace se zaměstnavatelem žadatele o úvěr či jiný doklad osvědčující ověření zaměstnaneckého poměru (například pracovní smlouva). Účastník řízení sdělil během kontrolního pohovoru³¹, že měsíční příjem prohlášený žadatelem o úvěr v úvěrové žádosti není ověřován telefonicky u zaměstnavatele. Na dotaz, zda účastník řízení zjišťuje a ověřuje udržitelnost příjmu žadatele o úvěr, sdělil účastník řízení, že neověřuje. Účastník řízení dále sdělil, že nezjišťuje a ani neověřuje, zda má žadatel pracovní poměr sjednán na dobu určitou, či zda není ve výpovědní či zkušební době a pokud tyto informace účastník řízení zjišťuje a ověřuje, pak pouze formou telefonního hovoru s žadatelem o úvěr.³² Ze zjištění správního orgánu tedy vyplývá, že účastník řízení neověřoval předpoklady pro stabilitu a trvalost příjmu po celou dobu trvání úvěrového vztahu.

Rozpor postupu s vnitřními předpisy (trvalost příjmů)

66. Účastník řízení má podle vnitřního předpisu³³ zohlednit všechny skutečnosti, které mohou v budoucnu snížit příjmy spotřebitele např. sezónní charakter příjmů nebo běh výpovědní doby v zaměstnání žadatele o úvěr a zjišťovat současné i budoucí příjmy žadatele, které je schopen prokázat a také příjmy celé domácnosti žadatele, tj. osobní příjmy každého jejího člena.

²⁹ Jedná se o tyto úvěrové případy: [REDACTED], který současně pobírá starobní důchod a k tomu telefonicky sdělil účastníkovi řízení k úvěru č. [REDACTED], že má příjem z brigády viz nahrávka hovoru účastníka řízení s žadatelem o úvěr ze dne 19. 2. 2019, přijato ČNB dne 16. 8. 2019 č. j. 2019/089736/CNB/650, soubor 19.02.2019 11.29, [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), která současně pobírá invalidní důchod a má i příjem ze závislé činnosti, [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]), [REDACTED] (č. smlouvy [REDACTED]).

Podklady k jednotlivým spotřebitelům byly dodány na 3 flash discích, správní spis č.l. 9-14, další dokumenty jsou uloženy na CD „CreamFinance Kontrola“, správní spis č.l. 7.

smlouva č. [REDACTED], smlouva č. [REDACTED]
smlouva č. [REDACTED], správní spis č.l. 13-14, flash disk 3.

³¹ Záznam z kontrolního pohovoru ze dne 8. 8. 2019, soubor *Kontrolní pohovor Creamfinance 08082019 2*, čas 2:52 – 3:29, Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

³² Záznam z kontrolního pohovoru ze dne 8. 8. 2019, soubor *Kontrolní pohovor Creamfinance Czech 08082019* 2, čas 4:13 – 5:49, Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

³³ Kap. 5.1.1 Druhy příjmů a skutečnosti schopné snížit příjmy v budoucnu předpisu Pravidla posuzování úvěruschopnosti, Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

Neověření výdajů a stávajících závazků

67. Spotřebitel spolu s žádostí o úvěr činí prohlášení o výši *měsíčních výdajů* v průběhu své registrace na internetových stránkách účastníka řízení³⁴. Jak sdělil³⁵ účastník řízení: „Klient nejprve vyplní registrační údaje na webu společnosti (www.crediton.cz, www.creditair.cz, dříve rovněž www.lendon.cz) nebo tyto údaje vyplní zprostředkovatel spotřebitelského úvěru v případě fyzické žádosti klienta na jeho pobočce“.
68. Účastník řízení při poskytnutí 26 níže uvedených **úvěrů** vycházel při stanovení výše měsíčních výdajů **pouze z prohlášení spotřebitelů**, aniž by od nich obdržel podklady, které by výši výdajů dokládaly.

	Příjmení a jméno spotřebitele	Číslo smlouvy	Uvedená výše měsíčních výdajů v Kč ³⁶	Byly výdaje doloženy?
1.	██████████	██████████	15 000 Kč	NE
2.	██████████	██████████	10 000 Kč	NE
3.	██████████	██████████	20 000 Kč	NE
4.	██████████	██████████	6 000 Kč	NE
5.	██████████	██████████	5 500 Kč	NE
6.	██████████	██████████	65 000 Kč	NE
7.	██████████	██████████	19 000 Kč	NE
8.	██████████	██████████	6 000 Kč	NE
9.	██████████	██████████	6 000 Kč	NE
10.	██████████	██████████	6 000 Kč	NE
11.	██████████	██████████	3 500 Kč	NE
12.	██████████	██████████	8 000 Kč	NE

³⁴ Printscreen internetových stránek www.crediton.cz/registrace ze dne 4. 9. 2019, soubor *měsíční výdaje registrace_04092019.doc*, Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

³⁵ Přijato ČNB dne 31. 7. 2019, např. pod č. j. 2019/084792/CNB/650, soubor *A_nahled_mlouvy_pri_zadosti_7.3.2019.pdf* jako odpověď na výzvu k předložení pokladů ze dne 23. 7. 2019, č. j. 2019/081942/CNB/650, Správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

³⁶ Údaje zaslané ČNB jako printscreeny z vnitřního systému účastníka řízení na základě výzvy ze dne 19. 7. 2019, č. j. 2019/080879/CNB/650 a výzvy ze dne 23. 7. č. j. 2019/081942/CNB/650, spotřebitel v nich prohlásil svoje předpokládané výdaje. Účastník řízení v odpovědi na výše uvedené výzvy uvedl „Požadované printscreeny jsou přílohou jednotlivých datových zpráv odeslaných v odpovědi na Výzvu, a název těchto souborů začíná písmenem E.“ V případech kdy došlo ke sjednání spotřebitelského úvěru u zprostředkovatele: „Tyto dokumenty jsou přílohou datových zpráv odeslaných v odpovědi na Výzvu a název těchto souborů začíná písmenem J. V souladu s interním předpisem Pravidla posuzování úvěruschopnosti je samotný dokument Formulář posouzení úvěruschopnosti Spotřebitele součástí procesu pouze v případech žádostí u zprostředkovatele za fyzické přítomnosti klienta na zprostředkovatelově pobočce“. Kontrolující dále čerpali z dokumentů zaslaných účastníkem řízení pod názvy souborů *karta klienta.png*, nebo souborů začínajících *screenshot-platon-creamfinance-cz-87-czLAcustomers-detail...png*.

Dokumenty jsou uloženy ve správním spis na CD CreamFinance Kontrola, č.l. 7 a dále na flash discích zaslaných účastníkem řízení č.l. 9-14.

13.	██████████	██████	10 000 Kč	NE
14.	██████████	██████	8 700 Kč	NE
15.	██████████	██████	25 600 Kč	NE
16.	██████████	██████	6 000 Kč	NE
17.	██████████	██████	10 000 Kč.	NE
18.	██████████	██████	10 000 Kč	NE
19.	██████████	██████	10 000 Kč	NE
20.	██████████	██████	10 500 Kč	NE
21.	██████████	██████	12 000 Kč	NE
22.	██████████	██████	5 400 Kč	NE
23.	██████████	██████	8 000 Kč	NE
24.	██████████	██████	26 000 Kč	NE
25.	██████████	██████	3 400 Kč	NE
26.	██████████	██████	3 400 Kč	NE

69. Účastník řízení potvrdil při kontrolním pohovoru, že nepožaduje po žadateli o úvěr doložení výdajů výpisy z bankovního účtu, neboť ověření prohlášených výdajů probíhá s žadatelem o úvěr telefonicky.
70. Účastník řízení sice v některých případech měl k dispozici podklady, z nichž je možné vyčíst měsíční výdaje spotřebitele (zejména výpis s účtu), jednalo se však o neaktuální podklady (viz tabulka níže). Účastník řízení tak ani u níže uvedených **12 poskytnutých úvěrů nedisponoval aktuálními podklady**, z nichž by zjišťoval výši měsíčních výdajů spotřebitelů.

	Příjmení a jméno spotřebitele	Číslo smlouvy	Datum uzavření úvěrové smlouvy	Výše měsíčních výdajů v Kč ³⁷ dle sdělení spotřebitele	Způsob doložení výdajů žadatele
1.	██████████	██████████	30. 5. 2018	7 800 Kč	printscreen jedné strany internetového bankovníctví ČSOB, a.s. za 2/2018
2.	██████████	██████████	20. 12. 2018	10 000 Kč	výpis z bankovního účtu 10/2015 a 11/2015
3.	██████████	██████████	15. 1. 2019	10 000 Kč	výpis z bankovního účtu 10/2015 a 11/2015
4.	██████████	██████████	19. 2. 2019	10 000 Kč	výpis z bankovního účtu 10/2015 a 11/2015
5.	██████████	██████████	30. 5. 2018	15 000 Kč	jedna strana výpisu z elektronického bankovníctví za 11/2017, 1 strana výpisu z bankovního účtu za 10/2017, 1 strana výpisu z bankovního účtu za 9/2017, výpis z bankovního účtu za 10/2016
6.	██████████	██████████	23. 7. 2018	15 000 Kč	jedna strana výpisu z elektronického bankovníctví za 11/2017, 1 strana výpisu z bankovního účtu za 10/2017, výpis z bankovního účtu za 9/2017
7.	██████████	██████████	23. 7. 2018	15 000 Kč	jedna strana výpisu z elektronického bankovníctví za 11/2017, 1 strana výpisu z bankovního účtu za 10/2017, 1 strana výpisu z bankovního účtu za 9/2017
8.	██████████	██████████	26. 6. 2019	30 000 Kč	výpis z bankovního účtu 5,6,7/2018
9.	██████████	██████████	20. 6. 2019	22 000 Kč	výpis z bankovního účtu 10, 11/2015
10.	██████████	██████████	30. 5. 2018	6 000 Kč	výpis z bankovního účtu 12/2017

³⁷ Údaje zaslané ČNB jako printscreeny z vnitřního systému účastníka řízení na základě výzvy ze dne 19. 7. 2019, č. j. 2019/080879/CNB/650 a výzvy ze dne 23. 7. 2019 č. j. 2019/081942/CNB/650, spotřebitel v nich prohlásil svoje předpokládané výdaje. Účastník řízení v odpovědi na výše uvedené výzvy uvedl „Požadované printscreeny jsou přílohou jednotlivých datových zpráv odeslaných v odpovědi na Výzvu, a název těchto souborů začíná písmenem E.“ V případech kdy došlo ke sjednání spotřebitelského úvěru u zprostředkovatele: „Tyto dokumenty jsou přílohou datových zpráv odeslaných v odpovědi na Výzvu a název těchto souborů začíná písmenem J. V souladu s interním předpisem Pravidla posuzování úvěruschopnosti je samotný dokument Formulář posouzení úvěruschopnosti Spotřebitele součástí procesu pouze v případech žádosti u zprostředkovatele za fyzické přítomnosti klienta na zprostředkovatelově pobočce“. Česká národní banka při kontrole dále čerpala z dokumentů zaslaných účastníkem řízení pod názvy souborů karta klienta.png, nebo souborů začínajících screencapture-platon-creamfinance-cz-87-czLAcustomers-detail...png. Dokumenty jsou uloženy ve správním spis na CD CreamFinance Kontrola, č.l. 7 a dále na flash discích zaslaných účastníkem řízení č.l. 9-14.

11.	██████████	██████████	30. 5. 2018	7 000 Kč	výpis z bankovního účtu za 4/2018
12.	██████████ ██████████	██████████	17. 6. 2019	3 700 Kč	jedna strana internetového bankovníctví za 2/2015, jedna strana internetového bankovníctví za 4/2015 a 1 strana internetového bankovníctví 3/2015

71. Ze zjištění správního orgánu sice vyplývá, že účastník řízení ke zjišťování informací o spotřebitelích využíval databázi NRKI³⁸ a REPI³⁹, z předložených podkladů však zároveň vyplývá, že k řádnému zjištění výše závazků nebo měsíčních splátek spotřebitelů ve všech případech ve vzorku nedocházelo.
72. Účastník řízení v 15 úvěrových případech⁴⁰ nepředložil aktuální údaje z databáze NRKI, ze které je možné zjistit výši měsíční splátky úvěrů. Účastník řízení předložil pouze výpisy z databáze REPI. Databáze REPI však obsahuje pouze údaj o celkové výši nesplacených zůstatků úvěrů, naopak údaj o výši měsíční splátky neobsahuje.⁴¹ Účastník řízení uvedl při kontrolním pohovoru, že nepožaduje přímo po žadateli o úvěr doklady k prokázání výše nesplacených jistin ze stávajících závazků, resp. výše měsíčních splátek, což ostatně dokládají výše uvedené tabulky (body 68 a 70).⁴²
73. U 4 úvěrových případů (██████████, č. smlouvy ██████████, ██████████, č. smlouvy ██████████, ██████████, č. smlouvy ██████████, ██████████, č. smlouvy ██████████) pak účastník řízení nepředložil ani aktuální výpis z databáze NRKI, ani REPI, ani žádné podklady od žadatelů, z nichž by bylo možné zjistit informace o závazcích nebo výdajích.
74. Ze zjištění správního orgánu tak vyplývá, že účastník řízení rovněž neověřoval výši stávajících závazků (například z úvěrů u jiných poskytovatelů spotřebitelských úvěrů) ani výši měsíčních splátek z těchto závazků.

Neschopnost splatit úvěr vyplývající z porovnání výše závazků a příjmů

75. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne 21. 3. 2019 o poskytnutí úvěru ve výši 5 000 Kč. Doložil účastníkovi řízení měsíční příjem ve výši 24 866 Kč ze závislé činnosti tím, že předložil výplatní pásky za 12/2018, 1 a 2 /2019. Výše celkových splátek dle NRKI u tohoto spotřebitele činila 24 600 Kč. U žadatele o úvěr

³⁸ Nebankovní registr klientských informací je zájmové sdružení právnických osoba, které spravuje informace o bonitě, platební morálce a důvěryhodnosti klientů svých uživatelů (věřitelů). Webové stránky <https://www.cncb.cz/>

³⁹ Registr platebních informací je společnost s ručením omezeným sdružující informace od svých uživatelů, kteří poskytují služby založené na splátkách nebo pravidelných platbách, o platební morálce jejich klientů, případně další informace o jejich bonitě. Webové stránky <https://www.repi.cz/>

⁴⁰ 1. ██████████, č. smlouvy ██████████, 2. ██████████, č. smlouvy ██████████, 3. ██████████, č. smlouvy ██████████, 4. ██████████, č. smlouvy ██████████, 5. ██████████, č. smlouvy ██████████, 6. ██████████, č. smlouvy ██████████, 7. ██████████, č. smlouvy ██████████, 8. ██████████, č. smlouvy ██████████, 9. ██████████, č. smlouvy ██████████, 10. ██████████, č. smlouvy ██████████, 11. ██████████, č. smlouvy ██████████, 12. ██████████, č. smlouvy ██████████, 13. ██████████, č. smlouvy ██████████, 14. ██████████, č. smlouvy ██████████, 15. ██████████, č. smlouvy ██████████.

⁴¹ Z databáze REPI lze informaci o měsíční splátce získat pouze v případě, že je splatnost úvěru 1 měsíc nebo méně.

⁴² Záznám z kontrolního pohovoru ze dne 8. 8. 2019, soubor *Kontrolní pohovor Creamfinance Czech 08082019* 2, čas 27:15 – 27:50, správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

██████████ (č. smlouvy ██████████, ze dne 21. 3. 2019) bylo porovnáním doložených měsíčních příjmů⁴³ a splátky úvěru dle registru NRKI⁴⁴ zjištěno, že žadateli nezbyla ani taková částka, která by pokryla částku životního minima ve výši 3 140 Kč na první osobu v domácnosti.⁴⁵ ██████████ sice v telefonickém rozhovoru uvedl, že závazky již byly uhrazeny, účastník řízení však tuto skutečnost nijak neověřil (např. doložením potvrzení od úvěrujících společností, že závazky byly skutečně uhrazeny).⁴⁶

76. Přestože účastník řízení věděl, že ██████████ nebude schopen řádně splácet jím poskytnutý úvěr, úvěr mu poskytl. ██████████ zaplatil za poskytnutí úvěru ve výši 5 000 Kč poplatek ve výši 1 723,5 Kč. Výše částky po splatnosti evidovaná účastníkem řízení vůči ██████████ je 8 959,18 Kč.
77. ██████████ uzavřel smlouvu č. ██████████ dne 31. 5. 2018 o poskytnutí úvěru ve výši 7 000 Kč. Doložil účastníkovi řízení měsíční příjem ze závislé činnosti ve výši 19 856,70 Kč tím, že předložil výpisy z bankovního účtu za 3/2018, 4/2018 a 1 stranu výpisu 5/2018. Výše měsíčních splátek dle NRKI u tohoto spotřebitele činila 31 969 Kč. U tohoto žadatele o úvěr měl účastník řízení k dispozici i výpisy z bankovního účtu⁴⁷, z nichž bylo rovněž patrné, že žadateli byly v měsíci březnu 2018 poskytnuty úvěry od jiného nebankovního poskytovatele v celkové výši 15 000 Kč a v měsíci dubnu 2018 další úvěry od stejného poskytovatele ve výši 15 700 Kč.
78. U žadatele o úvěr ██████████ (č. smlouvy ██████████ ze dne 31. 5. 2018) již prosté porovnání doložených měsíčních příjmů žadatele⁴⁸ a výše nesplacených stávajících úvěrů dle NRKI⁴⁹ indikuje předložení žadatele o úvěr ještě před poskytnutím úvěru účastníkem řízení. Žadateli o úvěr v tomto případě nezbyvaly finanční prostředky na aktuální splácení závazků, natož částka, která by pokryla částku životního minima ve výši 3 140 Kč na první osobu v domácnosti⁵⁰. Účastník řízení v dokumentu *Posouzení úvěruschopnosti* uvedl, že v telefonickém hovoru s žadatelem „operátor se dále zeptal, jestli má klient půjčku u nějaké jiné společnosti – klient odpověděl, že nemá. V reakci na tuto odpověď se operátor zeptal na záznam z databáze ██████████⁵¹ s měsíční splátkou 489 Kč. Tuto splátku klient přiznal. Operátor se poté zeptal na dvě jednorázové půjčky z registru. Klient odvětil, že nic takového již nemá.“ Dále účastník řízení k posouzení úvěruschopnosti tohoto žadatele v dokumentu *Posouzení úvěruschopnosti* uvedl, že „na základě těchto ověřených údajů byla

⁴³ Přijato ČNB dne 31. 7. 2019, pod č. j. 2019/084798/CNB/650, soubory *F_prijmy.pdf*, *F-prijmy_I.pdf*, *F_prijmy_II.pdf*, správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

⁴⁴ Přijato ČNB dne 31. 7. 2019, pod č. j. 2019/084798/CNB/650, soubor *I_databaze_I.pdf* správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

⁴⁵ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Nařízení vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima.

⁴⁶ Přijato ČNB dne 16. 8. 2019 pod č. j. 2019/089736/CNB/650, soubor *AOMIYUOU Posouzení úvěruschopnosti.doc*, správní spis č.l. 13-14, flash disk 3.

⁴⁷ Přijato ČNB dne 31. 7. 2019 pod č. j. 2019/084794/CNB/650, soubor *F_prijmy.pdf* a *F_prijmy_I.pdf*, správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

⁴⁸ Přijato ČNB dne 31. 7. 2019 pod č. j. 2019/084794/CNB/650, soubory *F_prijmy.pdf*, *F_prijmy_I.pdf*, *F_prijmy_III.png*, správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

⁴⁹ Přijato ČNB dne 31. 7. 2019 pod č. j. 2019/084794/CNB/650, soubory *I_databaze_I.PNG*, správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

⁵⁰ Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Nařízení vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima.

⁵¹ Jedná se o terminologii užívanou účastníkem řízení. Společnost ██████████, IČO: ██████████, se sídlem ██████████, zajišťuje vývoj a služby úvěrových registrů. Společnost zajišťuje technické služby pro registr NRKI, registr REPI i registr BRKI. Informace o měsíčních splátkách obsahuje, z účastníkem řízení využívaných databází, pouze registr NRKI.

po doložení všech dokumentů a jejich kontrole klientova žádost schválena“⁵². Účastník řízení poskytl úvěr žadateli, ačkoliv neměl doloženo splacení stávajících závazků žadatele dle registru NRKI (např. doložením potvrzení od úvěrujících společností, že závazky byly skutečně uhrazeny).

79. Přestože účastník řízení věděl, že [REDAKCE] nebude schopen řádně splácet jím poskytnutý úvěr, úvěr mu poskytl. [REDAKCE] zaplatil za poskytnutí úvěru ve výši 7 000 Kč poplatek ve výši 3 763,72 Kč, následně se při splácení úvěru dostal do prodlení. V průběhu kontroly byla výše částky po splatnosti 17 441,34 Kč a úvěr poskytnutý [REDAKCE] byl již zesplatněn.
80. Správní orgán tak u [REDAKCE] a [REDAKCE] zjistil kontrolou záznamů z úvěrových registrů NRKI předložených účastníkem řízení, že již prostým **srovnáním doložených měsíčních příjmů a měsíčních splátek stávajících úvěrů vyplývajících z NRKI** je zřejmé, že tito spotřebitelé **nebudou schopni plnit závazek** plynoucí z nové úvěrové smlouvy. Účastník řízení jim přesto úvěry poskytnul.

Neposuzování úvěruschopnost žadatelů o prodloužení doby splatnosti úvěru

81. Účastník řízení nabízí spotřebitelům možnost prodloužení splatnosti poskytnutých úvěrů. Možnost žádat o prodloužení splatnosti vyplývá z čl. V vzorové smlouvy o spotřebitelském úvěru⁵³.
82. Možnost prodloužení splatnosti je upravena v článku V. následujícím způsobem „Pokud se Klient dostane do situace, kdy ví nebo se důvodně domnívá, že nebude schopen splatit některou z jednotlivých splátek Zápůjčky v termínu splatnosti jednotlivých splátek (...) má Klient právo požádat o prodloužení Termínu splatnosti jednotlivé splátky“ Druhý odstavec čl. V dále stanoví, že Klient je oprávněn požádat o prodloužení termínu splatnosti každé ze splátek o 1 měsíc a to tak, že nejméně 5 dní před termínem splatnosti splátky, o jejíž prodloužení žádá, uhradí Zapůjčitelu Poplatek za prodloužení uvedený v tabulce. Uhrazením řádně označeného Poplatku za prodloužení dochází k změně splatnosti jednotlivých splátek splátkového kalendáře. V případě, že Zapůjčitel žádosti Klienta o prodloužení Termínu splatnosti vyhoví, uzavřou Smluvní strany dodatek k této Smlouvě zohledňující nový termín splatnosti Zápůjčky (dále jen „Dodatek“) a Klient bude povinen uhradit poplatek za prodloužení termínu splatnosti dle Dodatku.“
83. Vnitřní předpis účastníka řízení Pravidla jednání se spotřebiteli⁵⁴ upravuje prodloužení splatnosti v souvislosti s postupem vymáhání při prodlení dlužníka v části 4 následujícím způsobem: „Cílem interního procesu vymáhání je dohoda s klientem ve formě prodloužení splatnosti, celkové úhrady dlužné částky nebo rozložením dluhu do splátek ve formě splátkové dohody. Po 31. dni po splatnosti vymáhací proces pokračuje v mimosoudní fázi ve správě inkasních agentur.“
84. Účastník řízení se vyjádřil při Kontrole na místě, že žádost spotřebitele o prodloužení splatnosti úvěru neposuzuje z pohledu úvěruschopnosti spotřebitele a od spotřebitele za účelem schválení této žádosti nepožaduje žádné podklady. Každé takové žádosti

⁵² Přijato ČNB dne 16. 8. 2019 pod č. j. 2019/089736/CNB/650, soubor [REDAKCE] *Posouzení úvěruschopnosti.doc*, správní spis č.l. 13-14, flash disk 3.

⁵³ Přijato ČNB dne 26.7.2019 pod č. j. 2019/082950/CNB/650 (soubor C_smlouva_26.6.2019.pdf), správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

⁵⁴ Přijato ČNB dne 15.7.2019 pod č.j. 2019/079293/CNB/650 (06_H_I_Pravidla_jednani_se_spotrebiteli_v_prodleni_a_pravidla_vymahani_pohledavek.pdf), správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

je automaticky vyhověno, pokud spotřebitel není v prodlení déle než 27 dnů a většinou jsou spotřebiteli povolena až 3 prodloužení téhož úvěru⁵⁵.

85. Z údajů předaných v rámci kontroly⁵⁶ dále vyplývá, že prodlouženo bylo celkem 5 444 mikroúvěrů z celkového počtu 36 463 mikroúvěrů poskytnutých od 30. 5. 2018 do data zahájení kontroly dne 26. 6. 2019.
86. Z kontrolovaného vzorku došlo k prodloužení úvěru u **11 úvěrových smluv**⁵⁷ poskytnutých 10 spotřebitelům. Účastník řízení doložil ke každému ze vzorku úvěrových případů pouze dokument **Čestné prohlášení**, v němž spotřebitel prohlašuje, že se ode dne posouzení jeho schopnosti splácet úvěr účastníkem řízení nijak **nezměnila jeho schopnost splácet úvěr**. Totéž je následně ze strany spotřebitele opět stvrzeno prohlášením a potvrzením klienta v článku VI. dodatku ke smlouvě, který je vyhotoven za účelem prodloužení splatnosti⁵⁸.
87. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že účastník řízení nezjišťoval údaje o výši příjmů nebo výši výdajů spotřebitelů v době uzavírání dodatku o prodloužení splatnosti, nepožadoval od spotřebitelů žádné podklady k doložení konkrétní výše výdajů ani příjmů. Čestné prohlášení o nezměněné schopnosti splácet úvěr nemůže posouzení úvěruschopnosti nahradit. Správní orgán nadto dodává, že v případě spotřebitelů z kontrolního vzorku, u kterých došlo k prodloužení splatnosti, účastník řízení neprovedl řádné vyhodnocení úvěruschopnosti, ani před poskytnutím úvěru.
88. Účastník řízení přitom za samotné prodloužení splatnosti dostane zaplaceno ještě více než za pouhé poskytnutí úvěru⁵⁹. [REDAKCE] uzavřela smlouvu o poskytnutí úvěru ve výši 5 000 Kč se splatností 30 dní. Účastníkovi řízení zaplatila poplatek za poskytnutí úvěru ve výši 1 335,00 Kč. Z tabulky Přehled poplatků za prodloužení splatnosti pak vyplývá, že za 30 denní prodloužení splatnosti při nesplacené jistině 5 000 Kč zaplatí dlužník poplatek ve výši 1 593 Kč. [REDAKCE] uzavřela smlouvu o poskytnutí úvěru ve výši 6 000 Kč se splatností 25 dní. Účastníkovi řízení zaplatila poplatek ve výši 1 099,87 Kč. Z Tabulky Přehled poplatků za prodloužení splatnosti vyplývá, že za prodloužení splatnosti o 25 dní při nesplacené jistině 6 000 Kč zaplatil dlužník poplatek ve výši 1 257,00 Kč.

Námitky účastníka řízení

Účastník řízení nemá povinnost požadovat další podklady

89. Povinnost vyžadovat a vyhledávat dodatečné dokumenty od spotřebitelů není obecná a aplikovatelná bez dalšího na každou smlouvu o spotřebitelském úvěru, ale měla by být

⁵⁵ Záznam z kontrolního pohovoru ze dne 8. 8. 2019, soubor Kontrolní pohovor Creamfinance Czech 08082019 2, čas od 1:11:11 - 1:19:30, správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

⁵⁶ Přijato ČNB dne 19. 7. 2019 pod č.j. 2019/081094/CNB/650 (soubor 02_Priloha_oprava.xlsx), správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

[illegible]

58 Přijato ČNB dne 26. 7. 2019 pod č. j. 2019/082963/CNB/650 (soubor C_náhled_dodatku_ke_smlouvě_o_su_k_zadosti_o_prodloužení_18.7.2019.pdf), správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

⁵⁹ CreditOn_Prehled_poplatku_za_odlozeni_splatnosti.pdf,

https://www.crediton.cz/pdf/CreditOn_Prehled_poplatku_za_odlozeni_splatnosti.pdf ke dni vydání rozhodnutí.

uplatněna po zvážení relevantních okolností daného smluvního vztahu. Účastník řízení odkazuje na rozhodnutí Soudního dvora Evropské Unie (dále jen „SDEU“) ve věci C-449/13⁶⁰. Účastník řízení cituje z rozhodnutí, že podle SDEU právní předpisy v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů musí být vykládány tak, že poskytovateli nebrání, aby bylo posouzení úvěruschopnosti spotřebitele provedeno jen na základě informací uvedených spotřebitelem, za podmínky, že tyto informace budou dostatečné a jeho pouhá prohlášení budou podepřena doklady a zadruhé, že neukládá poskytovateli úvěru povinnost provádět systematicky kontrolu informací poskytnutých spotřebitelem.

90. Zákon o spotřebitelském úvěru nestanoví obecně povinnost vyžadovat od spotřebitelů doklady k doložení veškerých skutečností, které jsou při ověřování jejich úvěruschopnosti zkoumány, ověřovat je v databázích nebo např. telefonáty zaměstnavateli žadatele o úvěr.
91. Spotřebitelé mají podle ustanovení § 84 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru povinnost uvádět pravdivé informace.
92. Požadování další údajů o profesním a rodinném postavení spotřebitelů by bylo v rozporu s principy úpravy o ochraně osobních údajů. Čl. 5 odst. 1 písm. c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, která upravuje princip minimalizace údajů, tedy že osobní údaje musí být přiměřené, relevantní a omezené na nezbytný rozsah ve vztahu k účelu, pro který jsou zpracovávány.
93. Interní systém je primárně založen na robustním interním scoringovém systému, který je vyvíjen, průběžně vyhodnocován a aktualizován Risk oddělením skupiny Cream Finance Holding a zohledňuje velkou řadu proměnných, je průběžně upravován a na jeho vývoji se podílí Risk oddělení a Operations Manager. Řada žádostí je zamítnuta už pro neuspokojivý výsledek scoring testu. Následně je individuálně posouzen každý úvěr. Míra dotazování a ověřování je závislá na výsledku scoring testu. Účastník řízení je toho názoru, že jeho scoringový test je efektivní, a proto prováděl posouzení úvěruschopnosti řádně.

Dopad na zadluženost spotřebitelů je nízký

94. Účastník řízení je toho názoru, že rozsah skutečností zkoumaných a rozsah dokladů k podepření spotřebitelových prohlášení závisí na parametrech smlouvy o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení poskytuje spotřebitelské úvěry ve výši, které v průměru nepřesahují medián průměrné mzdy (sic!) v České republice a k splacení dochází během měsíců a nikoliv let. Dopad poskytovaných úvěrů na zadluženost spotřebitelů je nízký.

Úvěry poskytované účastníkem řízení jsou spláceny

95. Kromě schopnosti úvěr splatit (vyjádřené rozdílem mezi příjmy a výdaji) může být rozhodujícím prvkem také vůle spotřebitelů úvěr splatit. O úspěšnosti systému účastníka řízení hovoří přiložené hodnocení portfolia, kdy smlouvy splacené do dne 20.8.2020 byly v 67,87 % úvěrových případů splaceny bez prodlení.

⁶⁰ Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 18. prosince 2014 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Tribunal d'instance d'Orléans – Francie) – CA Consumer Finance v. Ingrid Bakkaus, Charline Bonato, rozená Savary, Florian Bonato.

Měsíční příjem nelze doložit, proto se účastník spoléhá na prohlášení

96. Účastník řízení připouští, že podstatným ukazatelem úvěruschopnosti je měsíční příjem spotřebitele, přesto je podle něj tento ukazatel proměnlivý, podléhá různým vlivům a není možné jej doložit. Hlavním zdrojem je prohlášení spotřebitele, protože ten má nejlepší vhled do své situace.
97. I za situace, kdy by byly doloženy výpisy z účtu, není možné zohlednit nenadále nepravidelné výdaje, které nastat mohou (např. nenadálá oprava auta), a naopak vyřadit výdaje, které naopak ve výpisu uvedeny jsou a jsou nepravidelné (mnohdy si sám spotřebitel nepamatuje, co daná položka na výpisu představuje). Samotný výpis neobsahuje dostatek informací k vyhodnocení každé jednotlivé transakce, zejména co do její příčiny a důležitosti. Proto je zde nutné spolehnout se na tvrzení spotřebitele, který má obvykle jasnější přehled o svých měsíčních výdajích.

Zachování stávající situace se presumuje

98. Většina spotřebitelských úvěrů poskytovaných Creamfinance Czech má velmi krátkou splatnost, 1 až 2 měsíce. V takových případech by pro posouzení úvěruschopnosti spotřebitele měla být rozhodující stávající situace klienta. Zachování stávající situace se presumuje. Není možné vyloučit, že spotřebitel obdrží výpověď nebo onemocní. Proto účastník řízení vychází z údajů sdělených spotřebitelem.

Účastník řízení se u předlužených spotřebitelů spoléhal na jejich tvrzení

99. Nerozporujeme, že v případě úvěrových smluv č. [REDAKCE] a [REDAKCE] došlo ze strany Creamfinance Czech k pochybení. Smlouvy o spotřebitelském úvěru v těchto případech neměly být uzavřeny, jelikož z předložených dokladů a údajů z registrů dlužníků vyplývalo, že tito konkrétní spotřebitelé jsou předluženi. Na základě tvrzení spotřebitelů jsme však měli za to, že v registru dlužníků dosud nedošlo k výmazu závazků, které již byly uhrazeny. Proto jsme již v průběhu kontroly upravili vnitřní pravidla a provedli školení všech svých pracovníků, kteří se podílí na procesu schvalování žádostí o poskytnutí spotřebitelského úvěru. Do budoucna se bude obdobné tvrzení ověřovat v registru nebo jednoznačným dokladem o zaplacení.

Posuzování povinnosti v případě prodloužení splatnosti

100. Opětný přezkum úvěruschopnosti klienta je dle zákona o spotřebitelském úvěru povinný v případě, kdy dochází k významnému navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru. Ve vytýkaných případech však nedocházelo k navýšení celkové výše poskytnutých spotřebitelských úvěrů, ale pouze k prodloužení splatnosti. Účastník řízení vychází z platební morálky při splacení dluhu a ověřuje, zda nedošlo u spotřebitele ke změnám. Výrazně horší alternativou pro spotřebitele by bylo odeprání prodloužení splatnosti úvěru nebo její podmínění doložením dalších důkazů za situace, kdy se spotřebitel ocitne v ekonomických problémech. V takovém případě by otálení s prodloužením mohlo přispět k zesplatnění jiných úvěrů spotřebitele a jeho předlužení.

Vypořádání námitek účastníka řízení

Účastník řízení nemá povinnost požadovat další podklady

101. Požadavky správního orgánu jsou zcela v souladu s účastníkem řízení citovaným rozhodnutím SDEU, neboť SDEU v tomto rozhodnutí uvádí, že „pouhá ničím

nepodložená prohlášení spotřebitele nemohou být sama o sobě kvalifikována jako dostatečná, nejsou-li podepřena žádnými doklady⁶¹.

102. Správní orgán uvádí, že účastník řízení musí od spotřebitele dle ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru získat informace o jeho příjmech a výdajích, které jsou spolehlivé a naopak pokud existují důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele splácet, nesmí úvěr poskytnout. Správní orgán informace sdělené spotřebitelem, které nejsou podložené žádnými podklady nebo jiným způsobem ověřené, nepovažuje za spolehlivé v takové míře, aby mohl účastník řízení bez důvodných pochybností poskytnout úvěr.
103. Správní orgán v bodech 29 až 53 tohoto Rozhodnutí popisuje, že účastník řízení při zkoumání příjmů vycházel ve většině případů z pouhého prohlášení (spotřebitel nepředložil žádné podklady) nebo z podkladů, které se nevztahovaly k období, kdy účastník řízení posuzoval úvěruschopnost. V bodech 65 a 67 správní orgán popisuje, že účastník řízení při zkoumání výdajů vycházel z pouhého prohlášení (spotřebitel nepředložil žádné podklady) nebo z podkladů, které se nevztahovaly k období, kdy účastník řízení posuzoval úvěruschopnost.
104. Účastník řízení může zvolit způsob, jakým v konkrétním případě získá nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace o úvěruschopnosti spotřebitele, přičemž správní orgán při ověřování vycházel primárně z vnitřního předpisu účastníka řízení, kde si účastník řízení vlastní přístup vymezil. Jak je uvedeno výše v bodě 61 tohoto Rozhodnutí, účastník řízení si sám stanovil⁶², že pro doložení příjmů bude požadovat od spotřebitelů konkrétní podklady. Když správní orgán zjistil, že účastník řízení vnitřní předpis nedodržoval⁶³ respektive nedisponoval podklady vyjmenovanými ve vnitřním předpise, zjišťoval, zda používá jiné zdroje informací pro ověření potřebných údajů o spotřebiteli. Správní orgán zjistil, že účastník řízení nepoužíval žádné jiné možnosti ověření (např. telefonát zaměstnavateli).
105. Pokud jde o ověřování informací z databází o zadluženosti spotřebitelů, správní orgán zjistil, že účastník řízení některé podklady z těchto databází získával⁶⁴, a proto dále kontroloval, jaké další informace k jednotlivým spotřebitelům měl k dispozici a jak s nimi pracoval. Ze zjištění správního orgánu vyplynulo, že účastník řízení neměl k dispozici žádné nebo měl neaktuální informace o výši příjmů a o výši výdajů jednotlivých žadatelů. Ve dvou případech⁶⁵ nadto správní orgán zjistil, že účastník řízení získal informace o vysokém zadlužení spotřebitelů, avšak tyto informace nezohlednil a spotřebitelské úvěry poskytl, což sám účastník řízení označil za chybu.
106. Správní orgán uvádí, že v tomto řízení posuzuje, zda účastník řízení zjistil všechny informace tak, aby v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru neměl pochybnosti o úvěruschopnosti spotřebitelů. Správní orgán uvádí, že vzhledem k povaze úvěrů, které poskytuje a vzhledem k zákazníkům, kteří o tyto úvěry žádají, účastník řízení musí počítat s tím, že informace sdělené zákazníkem nemusí být přesné nebo pravdivé.

⁶¹ Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 18. prosince 2014 (žádost o rozhodnutí o předběžné otázce Tribunal d'instance d'Orléans – Francie) – CA Consumer Finance v. Ingrid Bakkaus, Charline Bonato, rozená Savary, Florian Bonato, bod 37.

⁶² Kapitola 4.1 „Dokumenty k opatření“ předpisu Pravidla posuzování úvěruschopnosti, správní spis č.l. 7, CD „CreamFinance Kontrola“.

⁶³ Body 58 a 59 tohoto rozhodnutí.

⁶⁴ Body 68 a n. tohoto rozhodnutí.

⁶⁵ Body 72 až 77 tohoto rozhodnutí.

107. Správní orgán nezpochybňuje samotnou vhodnost používání scoringových modelů při hodnocení úvěruschopnosti účastníka řízení. Z předloženého vnitřního předpisu vyplývá, že vyhotovení scoringu pro každého spotřebitele má za cíl vypočítat pravděpodobnost nesplacení spotřebitelského úvěru řádně a včas. Tento výpočet je pak založen na následujících datech: „Data uvedená v žádosti, Spotřebitelova schopnost splácet úvěr – počítáno z porovnání příjmů a výdajů, Data z databází, Historická data o Spotřebiteli získaná z vlastní database Společnosti, Data získaná z analýzy chování spotřebitele při vytváření Žádosti“. Správní orgán vyčítá účastníkovi řízení zejména absenci doložených informací o příjmech a výdajích spotřebitelů. Sebelepší scoringový model nemůže vypočítat správnou pravděpodobnost splacení úvěru, pokud do tohoto výpočtu vstupují nepravdivé informace. Respektive pokud existují důvodné pochybnosti o doložení příjmů a výdajů, jsou dány i důvodné pochybnosti o výpočtech založených na těchto údajích.
108. Správní orgán uvádí, že v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru musí dojít k posouzení úvěruschopnosti na základě prokazatelného posouzení příjmů a výdajů. Různé databáze obsahující informace o zadluženosti spotřebitelů přitom mohou v tomto procesu pomoci. Další kritéria vstupující do scoringového modelu, jako dřívější schopnost splácet úvěr nebo způsob chování spotřebitele považuje správní orgán za pomocná kritéria, která nemohou nahrazovat základní kritéria stanovená zákonem.
109. Správní orgán uvádí, že rovněž zákon o spotřebitelském úvěru stanoví, že účastník řízení má požadovat pro posouzení úvěruschopnosti pouze informace, které jsou nezbytné, tedy nikoliv takové, které nepotřebuje k zákonem aprobovanému cíli (posouzení úvěruschopnosti). Údaje o počtu členů domácnosti a ověření existence zdroje příjmů pro splacení úvěru jsou však informace nezbytné a jejich získání tedy nejde nad rámec úpravy o ochraně osobních údajů.

Dopad na zadluženost spotřebitelů je nízký

110. Správní orgán předně uvádí, že účastník řízení má povinnost provést posouzení úvěruschopnosti u každého jednotlivého zákazníka a přihlédnout k jeho konkrétním příjmům. Argument průměrného příjmu v České republice z hlediska posouzení úvěruschopnosti není relevantní, protože pro konkrétní osoby, kterým účastník řízení poskytoval úvěry, částka požadovaná účastníkem řízení zpět mohla být, a v některých případech prokazatelně byla, příliš vysoká.
111. Účastník řízení poskytuje tzv. mikroúvěry, pro které je typické, že jsou poskytovány s jistinou v řádech tisíců korun, s krátkou dobou splatnosti a s vysokým ročním procentem celkových nákladů. Jedná se tedy o úvěry oproti jiným typům úvěrů drahé, a proto o ně zpravidla žádají spotřebitelé, kteří nemají možnost levnějšího financování.
112. Ačkoliv účastník řízení odkazuje na průměrnou mzdu, případně medián mzdy v České republice, zákazníci, kterým poskytl úvěry, mají příjmy mnohem nižší (u některých nelze výši určit). Průměrná mzda byla podle údajů Českého statistického úřadu zveřejněných dne 3.9.2020 ve výši 34 271 Kč⁶⁶ a medián mezd činil 29 123 Kč⁶⁷. Zákazník [REDACTED] doložil příjem ze starobního důchodu ve výši 14 922 Kč (dále pak uvedl, že má i příjem z brigády, avšak ten nebyl nijak doložen). [REDACTED] dokládala příjem ze závislé činnosti ve výši 14 880 Kč a invalidní důchod ve výši 10 723 Kč (přičemž pro účely poskytnutí úvěru je podstatné, že výplatní pásky

⁶⁶ https://www.czso.cz/csu/czso/prace_a_mzdy_prace

⁶⁷ <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/prumerne-mzdy-2-ctvrtleti-2020>

nebyly z doby těsně před poskytnutím úvěru). [REDAKCE], která nepředložila žádné podklady, uvedla, že jejím příjmem je pouze důchod (který je obecně nižší než mzda). [REDAKCE] doložil účastníkovi řízení měsíční příjem ze závislé činnosti ve výši 19 856,70 Kč a účastník řízení mu poskytl úvěr ve výši 7 000 Kč za poplatek 3 763,72 Kč (přičemž pro účely posouzení úvěruschopnosti je dále podstatné, že účastník řízení měl informaci, že spotřebitel splácí další spotřebitelské úvěry).

Úvěry poskytované účastníkem řízení jsou spláceny

113. Správní orgán uvádí, že skutečnost, že účastníkem řízení nastavený obchodní model je pro účastníka řízení rentabilní, když se účastníkovi řízení daří získat od většiny zákazníků peněžní prostředky zpět, není předmětem tohoto správního řízení. Správní orgán zdokumentoval, že účastník řízení nemá k dispozici informace o příjmech a výdajích zákazníků a tedy porušuje zákon. Správní orgán rovněž uvádí, že ze statistiky předložené účastníkem řízení rovněž vyplývá, že každý třetí úvěr není splacen řádně a včas⁶⁸.

Měsíční příjem nelze doložit, proto se účastník spoléhá na prohlášení

114. Skutečnost, že v některých případech může být obtížné zjistit skutečné příjmy spotřebitelů nebo že tyto příjmy může být obtížné hodnověrně doložit, neznamená, že účastník řízení může na svojí povinnost rezignovat. Naopak to znamená, že účastník řízení měl vyvinout určité úsilí, aby dostal své zákonné povinnosti.
115. Účastník řízení si sám ve svém vyjádření protirečí, když na jednu stranu tvrdí, že spotřebitel má nejlepší vhled do vlastní finanční situace, na druhou však uvádí, že spotřebitel si nepamatuje, jaké položky jsou uvedeny v jeho výpisu z účtu. Správní orgán nepovažuje za neobvyklé, že lidé zapomínají, s takovou skutečností musí účastník řízení jako profesionální poskytovatel spotřebitelských úvěrů počítat. Naopak konkrétní písemné podklady mají vypovídací hodnotu i přes nedokonalost lidské paměti, pokud by je byl účastník řízení od spotřebitelů získal.
116. Pokud pro účastníka řízení vyplývají z podkladů, které má k dispozici, nebo z absence těchto podkladů důvodné pochybnosti o schopnosti úvěr splácet, nesmí účastník řízení dle ustanovení § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru spotřebitelský úvěr poskytnout. Správní orgán nepostihuje účastníka řízení za samotný fakt, že nebyl s to zjistit skutečné příjmy a skutečné výdaje, ale za to že i přesto poskytl konkrétním spotřebitelům úvěr.

Zachování stávající situace se presumuje

117. Správní orgán podotýká, že zachování stávající situace je možné presumovat pouze v případě, že je stávající situace řádně doložena. Správní orgán zjistil⁶⁹, že účastník řízení neměl řádně zjištěné informace o aktuálním příjmu spotřebitelů, nemohl tedy z takových podkladů dovozovat, že mají stálé příjmy pro splácení poskytnutých úvěrů. Správní orgán zároveň účastníkovi řízení vytýká, že nezjišťoval předpoklady pro zachování příjmů u těch spotřebitelů, kterým poskytl úvěr delší než 1 měsíc. Správní orgán přitom ze vzorku poskytnutých úvěrů zjistil, že účastník řízení nezískal

⁶⁸ Smlouvy uzavřené v období ode dne 30.5.2018 do dne 26.5.2019 byly z 60, 88 % splaceny bez prodlení, z 20, 83 % splaceny s prodlením 1-30 dní, z 7,99% splaceny s větším prodlením a v 9,66% byla smlouva v prodlení. Zbytek smluv, tedy 0,63% ze smluv uzavřených v daném období, byly aktivní smlouvy bez prodlení.

⁶⁹ Blíže bod 60 a n. tohoto Rozhodnutí.

podklady pro doložení trvalosti příjmů ani u úvěru trvajícím 3 roky⁷⁰.

Účastník řízení se u předlužených spotřebitelů spoléhal na jejich tvrzení

118. Správní orgán uvádí, že bere v potaz skutečnost, že účastník řízení do budoucna deklaruje nápravu. Spotřebitelé, kteří u účastníka řízení žádají o úvěr v okamžiku, kdy již mají více nesplacených spotřebitelských úvěrů, jsou pochopitelně v tíživé situaci. Je však zákonnou povinností účastníka řízení získat informace, které jsou spolehlivé a které vylučují důvodné pochybnosti o schopnosti splácet úvěr včetně příslušenství. V tomto případě zde důvodné pochybnosti existovaly, a to na základě výpisů z úvěrových registrů, které obsahovaly několik nesplacených úvěrů.

Posuzování povinnosti v případě prodloužení splatnosti

119. Spotřebitelským úvěrem je dle ustanovení § 2 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru i odložená platba. Účastník řízení nabízí možnost sjednat prodloužení splatnosti, tedy odloženou platbu. Odložení platby účastníkem řízení je zpoplatněno. Odložení platby je vyjmutο z povinnosti posoudit úvěruschopnost pouze, pokud je bezplatné⁷¹. Účastník řízení za sjednání dohody o prodloužení splatnosti inkasoval od zákazníků vyšší částky, než za samotné poskytnutí úvěru. Správní orgán uvádí, že je povinností účastníka řízení posoudit úvěruschopnost při každém poskytnutí úvěru, včetně dohody o odložení platby.
120. Správní orgán uvádí, že stejné důsledky (např. neschopnost splatit jiný dluh) mohou pro spotřebitele vyplývat z odmítnutí žádosti o poskytnutí úvěru stejně jako z odmítnutí žádosti o prodloužení splatnosti. V obou případech má účastník řízení povinnost zjistit, zda je spotřebitel schopen nové závazky splácet.

Právní kvalifikace

121. Účastník řízení u 11 úvěrových případů⁷² vycházel pouze z prohlášení spotřebitelů, ale jejich příjmy nebyly doloženy žádnými doklady. Účastník řízení se u 18 úvěrových případů⁷³ spokojil s doklady, které neposkytovaly aktuální obraz o měsíčních příjmech spotřebitele v době podání úvěrové žádosti, neboť byly více než několik měsíců staré. V případě smlouvy č. _____ měl účastník řízení k dispozici informaci z jednoho relevantního výpisu z účtu, v případě smlouvy č. _____ nebylo možné z výpisu ověřit, že se jednalo o platby od zaměstnavatele. V případě smlouvy č. _____ spotřebitelka sice doložila část příjmů výměrem invalidního důchodu, účastník řízení však vycházel i z toho, že spotřebitelka má další příjem, ten byl však dokládán pouze jedním výpisem z účtu, a to za duben, když úvěr byl poskytnut v červnu.

70 [REDACTED], smlouva č. [REDACTED], [REDACTED] smlouva č. [REDACTED], [REDACTED]
smlouva č. [REDACTED], správní spis č.l. 13-14, flash disk 3.

⁷¹ Viz ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru.

72. 1. [redacted], 2. [redacted], 3. [redacted], 4. [redacted], 5. [redacted], 6. [redacted], 7. [redacted], 8. [redacted], 9. [redacted], 10. [redacted]

11. [REDACTED]

⁷³ 1. [REDACTED] 30. 5. 2018, 2. [REDACTED] [REDACTED] 30. 5. 2018, 3. [REDACTED]

26. 6. 2019, 4.	17. 6. 2019, 5.
-----------------	-----------------

30. 5. 2018, 6	11. 6. 2018, 7.	31. 8. 2018, 8.
----------------	-----------------	-----------------

		28. 12. 2018, 9.			18. 3. 2019, 10.		
--	--	------------------	--	--	------------------	--	--

30. 5. 2018, 11.			23. 7. 2018, 12.			23. 7. 2018, 13.
------------------	--	--	------------------	--	--	------------------

15. 1. 2019, 14.	22. 2. 2019, 15.
------------------	------------------

11. 3. 2019, 16. [REDACTED] 10. 12. 2018, 17. [REDACTED]

17. 5. 2019, 18. [REDACTED] 26. 6. 2019

122. V případě smlouvy č. [REDACTED] měl účastník řízení k dispozici výplatní pásky za dva měsíce, přestože si vnitřním předpisem stanovil, že dostatečné příjmy lze ověřit dokladem za 3 po sobě jdoucí měsíce. Vzhledem k tomu, že u smlouvy č. [REDACTED] neměl účastník řízení k dispozici žádný doklad pro ověření výše výdajů, nelze takto zjištěné informace o příjmech a výdajích považovat za řádné zjištění úvěruschopnosti.
123. Správní orgán tak zjistil⁷⁴, že účastník řízení nedisponoval u 33 úvěrových smluv žádnými nebo dostatečnými informacemi o příjmech spotřebitelů, kteří požádali o poskytnutí úvěru.
124. Správní orgán zjistil⁷⁵, že účastník řízení v případech 26 úvěrů neměl žádné podklady k ověření výdajů spotřebitele a v případech 12 úvěrů měl k dispozici podklady neaktuální a nedostatečné⁷⁶. Účastník řízení sice nahlížel do databází o zadlužení spotřebitelů, tyto informace však nezískával systematicky a v dostatečném rozsahu⁷⁷.
125. Ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že informace získané poskytovatelem musí být spolehlivé. Správní orgán má za to, že aby se jednalo o spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace, musí účastník řízení jejich platnost ověřit ze spolehlivých zdrojů, aby tyto informace byly do určité míry objektivní a podložené.
126. Správní orgán tedy shrnuje, že ze vzorku 41 spotřebitelských úvěrů účastník řízení neměl v 40 případech⁷⁸ dostatečné podklady k ověření výše příjmu nebo výše výdajů. Správní orgán uvádí, že vzhledem k výše uvedenému neprovedl účastník řízení posouzení úvěruschopnosti ve smyslu ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru tak, aby nebyly dány důvodné pochybnosti o tom, zda budou spotřebitelé schopni úvěr splatit.
127. Správní orgán hodnotí prodloužení splatnosti stávajících úvěrových smluv jako poskytnutí spotřebitelského úvěru v podobě odložené platby ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Ze stejného vzorku účastník řízení obdržel žádosti o prodloužení splatnosti 11 úvěrových smluv, které prodloužil, aniž by zjišťoval úvěruschopnost spotřebitelů.
- 128. Účastník řízení před poskytnutím 40 spotřebitelských úvěrů poskytnutých v období ode dne 30.5.2018 do dne 26.6.2019 ze vzorku 41 spotřebitelských úvěrů a před prodloužením splatnosti 11 z 11 spotřebitelských úvěrů prodloužených v období ode dne 25.6.2018 do dne 10.4.2019 neposoudil porovnáním příjmů a výdajů schopnost spotřebitelů splácet pravidelné splátky nebo spotřebitelský úvěr, čímž porušil povinnost dle ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském**

⁷⁴ Body 29 až 57 rozhodnutí.

⁷⁵ Bod 65 rozhodnutí.

⁷⁶ Bod 67 tohoto rozhodnutí.

⁷⁷ Body 68 až 71 tohoto rozhodnutí.

⁷⁸ 1. smlouva č. [REDACTED], 2. smlouva č. [REDACTED], 3. smlouva č. [REDACTED], 4. smlouva č. [REDACTED], 5. smlouva č. [REDACTED], 6. smlouva č. [REDACTED], 7. smlouva č. [REDACTED], 8. smlouva č. [REDACTED], 9. smlouva č. [REDACTED], 10. smlouva č. [REDACTED], 11. smlouva č. [REDACTED], 12. smlouva č. [REDACTED], 13. smlouva č. [REDACTED], 14. smlouva č. [REDACTED], 15. smlouva č. [REDACTED], 16. smlouva č. [REDACTED], 17. smlouva č. [REDACTED], 18. smlouva č. [REDACTED], 19. smlouva č. [REDACTED], 20. smlouva č. [REDACTED], 21. smlouva č. [REDACTED], 22. smlouva č. [REDACTED], 23. smlouva č. [REDACTED], 24. smlouva č. [REDACTED], 25. smlouva č. [REDACTED], 26. smlouva č. [REDACTED], 27. smlouva č. [REDACTED], 28. smlouva č. [REDACTED], 29. smlouva č. [REDACTED], 30. smlouva č. [REDACTED], 31. smlouva č. [REDACTED], 32. smlouva č. [REDACTED], 33. smlouva č. [REDACTED], 34. smlouva č. [REDACTED], 35. smlouva č. [REDACTED], 36. smlouva č. [REDACTED], 37. smlouva č. [REDACTED], 38. smlouva č. [REDACTED], 39. smlouva č. [REDACTED], 40. smlouva č. [REDACTED].

úvěru, a dopustil se tak přestupku podle ustanovení 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.

Odůvodnění ukládané sankce

129. Správní orgán může za přestupek podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru uložit podle ustanovení § 154 odst. 3 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru pokutu to výše 10 000 000 Kč. Správní orgán může za přestupek podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru uložit pokutu do 20 000 000 Kč.
130. Správní orgán při stanovení výše sankce vycházel ze **zásady absorpce** zakotvené v ustanovení § 41 odst. 1 přestupkového zákona, ze které vyplývá, že v případě, kdy správní orgán ukládá účastníkovi řízení sankci za dva nebo více přestupků projednávaných ve společném řízení, ukládá trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejprísněji trestný. V tomto případě se jedná o přestupek dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.
131. Správní orgán při úvaze o výši pokuty přihlédl podle § 37 přestupkového zákona k **povaze a závažnosti přestupku** ve smyslu ustanovení § 37 písm. a) přestupkového zákona, k **přítěžujícím a polehčujícím** okolnostem ve smyslu ustanovení § 37 písm. c) přestupkového zákona, k povaze činnosti účastníka řízení dle § 37 písm. g) přestupkového zákona, a přihlédl též k dalším níže uvedeným okolnostem projednávaného případu.
132. Správní orgán uvádí, že jednání účastníka řízení, za které správní orgán ukládá sankci tímto rozhodnutím, ohrožuje **primární zájem chráněný zákonem o spotřebitelském úvěru**, tedy zájem, aby spotřebitelům nebyly poskytovány úvěry, kteří nejsou tito spotřebitelé s to splácet. Předmětnou úpravou je potažmo chráněn i celospolečenský zájem na minimalizaci negativních jevů spojených s insolvencí spotřebitelů, tedy exekuce, ztráta motivace k výdělečné činnosti, ztráta daňových příjmů státu a naopak nárůst výdajů na sociální dávky.⁷⁹ Účastník řízení tak svým jednáním ohrozil zejména zájem na ochraně spotřebitelů na trhu spotřebitelských úvěrů, což je jeden z hlavních cílů regulace v této oblasti. Správní orgán považuje výše uvedené zájmy v oblasti regulace poskytování spotřebitelských úvěrů za velmi významné, a proto hodnotí společenskou škodlivost jednání účastníka řízení jako velmi vysokou.
133. K možné **liberaci** účastníka řízení dle ustanovení § 21 odst. 1 a 2 přestupkového zákona správní orgán uvádí, že účastník řízení neprokázal, že vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možné požadovat, aby přestupkům uvedeným v tomto rozhodnutí zabránil. Správnímu orgánu nejsou známy žádné skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že by účastník řízení vyvinul dostatečné úsilí směřující k zabránění porušení povinností stanovených mu zákonem o spotřebitelském úvěru.
134. Přestupkový zákon umožňuje uložení alternativních druhů trestů (např. napomenutí)⁸⁰ a popř. modifikaci trestu (např. podmíněné upuštění od uložení správního trestu).⁸¹ S ohledem na závažnost protiprávního jednání účastníka řízení v tomto konkrétním případě, však nepřipadá aplikace alternativních druhů trestání ani modifikace trestu

⁷⁹srov. Zákon o spotřebitelském úvěru, 1. vydání, 2017, s. 425 – 435 (SLANINA, JEMELKA, VETEŠNÍK, WACHTLOVÁ, FLÍDR).

⁸⁰Viz ustanovení § 35, § 45, § 47 až § 50 přestupkového zákona.

⁸¹Viz ustanovení § 42 až § 44 přestupkového zákona.

v úvahu. Jako nejefektivnější prostředek, který zajistí naplnění individuálně a generálně preventivního i represivního účelu sankce, se jeví **uložení pokuty**.

135. Kromě výše uvedeného významu zákonem chráněného zájmu, tedy objektu přestupku, je povaha a závažnost přestupků spáchaných účastníkem řízení v posuzovaném případě dána rovněž významem a rozsahem následků přestupku. Co se týče **následků**, resp. **účinků** způsobených protiprávním jednáním, k naplnění skutkové podstaty příslušných přestupků dochází bez ohledu na skutečnost, zda v konkrétním případě dojde příslušným jednáním ke vzniku škody na majetku zákazníků či nikoli, škodlivý následek netvoří znak skutkové podstaty těchto přestupků. Zákonodárce považuje již ohrožení způsobené porušením příslušných povinností za natolik závažné, že k odpovědnosti za příslušné přestupky není třeba vzniku přímé škody. Případné způsobení majetkové újmy jako účinku přestupku tak sice není podmínkou pro vznik odpovědnosti za deliktní jednání účastníka řízení, bylo by však bráno jako zásadně přitěžující okolnost. Správní orgán proto vznik škody nezkoumal a při úvaze o výši pokuty zohlednil skutečnost, že v souvislosti s vytýkaným jednáním nebyl u nikoho vznik škody ve smyslu hmotné újmy prokázán. Správní orgán dále uvádí k rozsahu porušení zákona o spotřebitelském úvěru, že účastník řízení postupoval v rozporu se zákonem v 40 případech ze 41 prověřovaných případů, tedy **v 97,56 % případů z kontrolního vzoru**, což zvyšuje závažnost jednání účastníka řízení.
136. Z hlediska **způsobu spáchání** přestupku správní orgán konstatuje, že účastník řízení se dopustil porušení zákona o spotřebitelském úvěru tím, že poskytl spotřebitelské úvěry, přestože byly dány důvodné pochybnosti o schopnosti splácet úvěry, respektive účastník řízení před poskytnutím úvěrů neprovedl řádné posouzení úvěruschopnosti. Jedná se tedy o komisivní porušení zákona.
137. Správní orgán uvádí k **povaze činnosti** účastníka řízení, že tento je nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru, přičemž tuto činnost vykonává za účelem **tvorby zisku**. Účastník řízení uvádí ve výroční zprávě za rok 2019, že dosáhl značného podílu na trhu krátkodobých úvěrů. Do budoucna předpokládá navýšení tržního podílu a další zvýšení profitability. Účastník řízení přitom již v roce 2019 dosáhl čistého obrátu 122 mil. Kč a zisku 10,5 mil. Kč, přičemž se tak dělo, jak správní orgán zjistil, i za cenu porušování zákona o spotřebitelském úvěru.
138. Správní orgán spatřuje **polehčující okolnost** v tom, že účastník řízení zjednal či deklaroval, že zjedná nápravu některých zjištěných nedostatků ve své činnosti v návaznosti na provedenou kontrolu a také skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem vedeno a účastník řízení nebyl za žádný přestupek trestán.
139. Správní orgán ve smyslu ustanovení § 40 přestupkového zákona posoudil jako **přitěžující okolnost** skutečnost, že účastník řízení se dopustil dvou přestupků.
140. Správní orgán se zabýval rovněž majetkovými poměry účastníka řízení, přičemž zjistil, že vlastní kapitál účastníka řízení k 31.12.2019 činil 41,2 mil. Kč. Správní orgán tedy konstatuje, že pokuta uložená tímto rozhodnutím nemá pro účastníka řízení likvidační účinek. Pokuta je uložena v dolní polovině maximálního zákonného rozsahu.

B.

ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ O NÁKLADECH ŘÍZENÍ

141. Dle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu uloží správní orgán účastníkovi řízení, který vyvolal správní řízení porušením své právní povinnosti povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Paušální částka je stanovena prováděcím předpisem ke správnímu řádu, kterým je vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb. Z ustanovení § 6 odst. 1 této vyhlášky vyplývá, že paušální částka nákladů správního řízení, které účastník vyvolal porušením své právní povinnosti, činí 1 000 Kč.
142. Vzhledem ke skutečnosti, že vedené správní řízení vyvolal účastník řízení, jak bylo uvedeno výše, porušením svých právních povinností, uložil správní orgán účastníku řízení povinnost nahradit náklady tohoto správního řízení paušální částkou ve výši 1 000 Kč.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ustanovení § 81 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 1 správního řádu rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení. Lhůta pro podání rozkladu činí podle § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s § 152 odst. 4 správního řádu 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. O rozkladu proti rozhodnutí České národní banky rozhoduje bankovní rada České národní banky.

Ing. Karel Gabrhel, LL.M.
ředitel sekce licenčních a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky

- **rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2021/52137/CNB/110 ze dne 20. května 2021, sp.zn. Sp/2019/589/573**

V Praze dne 20. května 2021
Č. j.: 2021/052137/CNB/110
Počet stran: 15
Vypraveno dne: 21. května 2021

ROZHODNUTÍ O ROZKLADU

Bankovní rada České národní banky (dále „bankovní rada“) jako orgán příslušný podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o České národní bance“) rozhodovat o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni přezkoumala na základě rozkladu podaného dne 24. 2. 2021 společností Creamfinance Czech, s.r.o., IČO 24849707, se sídlem Argentinská 286/38, 170 00 Praha 7 – Holešovice, právně zastoupenou [REDAKCE], advokátem vykonávajícím advokacii jako společník spol. [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE], a dále doplněného podáním ze dne 15. 3. 2021, rozhodnutí České národní banky č. j. 2021/15317/570 ze dne 9. 2. 2021, sp. zn. Sp/2019/589/573, a po projednání rozkladu v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“) rozhodla takto:

Rozklad společnosti Creamfinance Czech, s.r.o., IČO 24849707, se sídlem Argentinská 286/38, 170 00 Praha 7 – Holešovice, se podle § 90 odst. 5 správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance zamítá a rozhodnutí České národní banky č. j. 2021/15317/570 ze dne 9. 2. 2021 se potvrzuje.

ODŮVODNĚNÍ

[1.] U společnosti Creamfinance Czech, s.r.o., IČO 24849707, se sídlem Argentinská 286/38, 170 00 Praha 7 – Holešovice (dále „účastník řízení“) byla dne 26. 6. 2019 zahájena kontrola podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění zákona č. 183/2017 Sb. (dále „kontrola“). Předmětem této kontroly bylo prověření dodržování právních předpisů účastníkem řízení v oblasti výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru. O provedené kontrole byl vypracován protokol o kontrole č. j. 2019/113602/CNB/650 ze dne 30. 10. 2019 (dále „protokol o kontrole“)¹. Proti protokolu o kontrole podal účastník řízení námitky, které osoba nadřízená kontrolujícím zamítla rozhodnutím č. j. 2019/122285/CNB/650 ze dne 27. 11. 2019².

[2.] Na základě skutečností zjištěných při kontrole, které nasvědčovaly porušení povinností stanovených zákonem č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o spotřebitelském úvěru“), zahájila Česká národní banka jako správní orgán

¹ Kontrolní spis je součástí správního spisu sp. zn. Sp/2019/589/573.

² Nadřízená osoba kontrolujících námitky účastníka řízení zamítla, neboť námitky byly podány po lhůtě stanovené kontrolujícími podle ustanovení § 13 odst. 1 kontrolního řádu, tj. po lhůtě 15 dnů ode dne doručení protokolu o kontrole.

prvního stupně (dále „správní orgán prvního stupně“) s účastníkem řízení doručení oznámení o zahájení řízení z moci úřední č. j. 2020/94600/570 ze dne 23.7.2020 přestupkové řízení.

[3.] Dne 10. 2. 2021 vydal správní orgán prvního stupně pod č. j. 2021/15317/570 rozhodnutí (dále „napadené rozhodnutí“), kterým byl účastník řízení ve výroku A uznán vinným z toho, že

- (i) poskytl celkem 931 spotřebitelských úvěrů v období ode dne 1. 12. 2018 do dne 20. 2. 2019 prostřednictvím [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], aniž splňovali podmínky odborné způsobilosti, a
- (ii) před poskytnutím 40 spotřebitelských úvěrů z kontrolního vzorku 41 spotřebitelských úvěrů poskytnutých v období ode dne 30. 5. 2018 do dne 26. 6. 2019 a před prodloužením splatnosti 11 spotřebitelských úvěrů z kontrolního vzorku prodloužených v období ode dne 25. 6. 2018 do dne 10. 4. 2019 neposoudil porovnáním příjmů a výdajů schopnost spotřebitelů splácet pravidelné splátky nebo spotřebitelský úvěr.

[4.] Jednáním výše uvedeným ad (i) účastník řízení porušil ustanovení § 8 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru. Jednáním výše uvedeným ad (ii) účastník řízení porušil ustanovení § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, a dopustil se tak přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.

[5.] Za spáchání uvedených přestupků byla účastníkovi řízení ve výroku A uložena podle § 154 odst. 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 3 000 000 Kč.

[6.] Výrokem B napadeného rozhodnutí byla dále účastníkovi řízení uložena povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

[7.] Napadené rozhodnutí bylo účastníkovi řízení doručeno dne 10. 2. 2021. Proti napadenému rozhodnutí podal účastník řízení v zákonné 15denní lhůtě dne 24. 2. 2021 blanketní rozklad, ve kterém absentovalo uvedení toho, v čem účastník řízení spatřuje rozpor s právními předpisy či nesprávnost napadeného rozhodnutí či předcházejícího řízení. V rozkladu ani nebylo explicitně vyjádřeno, co účastník řízení navrhuje. Správní orgán prvního stupně proto usnesením č. j. 2021/22415/570 ze dne 1. 3. 2020 vyzval účastníka řízení k odstranění nedostatků rozkladu a určil mu k tomu lhůtu 10 pracovních dnů ode dne doručení usnesení. Doplnění odůvodnění rozkladu zaslal účastník řízení správnímu orgánu prvního stupně dne 15. 3. 2021. V doplnění účastník řízení navrhl, aby bankovní rada napadené rozhodnutí změnila a uložila účastníkovi řízení podle ustanovení § 45 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o přestupcích“) správní trest napomenutí, nebo aby snížila uloženou pokutu.

[8.] V řízení o rozkladu přezkoumala bankovní rada napadené rozhodnutí v rozsahu uvedeném v § 98 odst. 1 zákona o přestupcích.

[9.] Bankovní rada po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, dospěla k závěru, že správní orgán prvního stupně zjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a zjistil rozhodné skutečnosti odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně shromáždil podklady v rozsahu, který je dostatečnou oporou pro vydání napadeného rozhodnutí v souladu s ustanoveními § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu.

[10.] Před samotným vypořádáním konkrétních námitek účastníka řízení bankovní rada konstatuje, že účastník řízení v doplnění rozkladu mimo jiné bez bližší specifikace odkazuje

i na své vyjádření, které učinil během správního řízení vedeného správním orgánem prvního stupně. Bankovní rada shledala, že námitky uvedené v tomto vyjádření jsou obsahově prakticky shodné s námitkami, které účastník řízení uvádí v doplnění rozkladu, a proto se s nimi vypořádá v rámci vypořádání těchto námitek. K jednotlivým námitkám obsaženým v rozkladu včetně jeho doplnění (dále společně „rozklad“) uvádí bankovní rada následující vypořádání.

I. K bodu (i) výrokové části A napadeného rozhodnutí – poskytování spotřebitelských úvěrů nekvalifikovanými pracovníky

[11.] Účastník řízení uvádí, že dotčení pracovníci sice složili zkoušku k prokázání odborné způsobilosti až na přelomu ledna a února 2019, nicméně byli dostatečně odborně způsobilí a jejich postupy při posuzování úvěruschopnosti byly vždy revidovány zaměstnanci se zkouškou odborné způsobilosti. Poukazuje na to, že odborná způsobilost je podle § 60 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru tvořena dvěma složkami, a to všeobecnými znalostmi a dále pak odbornými znalostmi a dovednostmi. Podle účastníka řízení uvedené osoby splňovaly nejen první složku odborné způsobilosti, ale splňovaly i její druhou složku, neboť byly u účastníka řízení zaměstnány již před datem 1. 12. 2018, čímž získaly odborné znalosti a dovednosti, a navíc měly také předchozí praxi v oboru. Z toho účastník řízení dovozuje, že pokud došlo k pochybení v oblasti odborné způsobilosti, stalo se tak pouze ve vztahu k jedné její složce, nadto ke složce formální (vykonání zkoušky jako potvrzení získaných zkušeností v dané oblasti).

[12.] Bankovní rada považuje uvedenou námitku účastníka řízení za nedůvodnou a k prokázání odborných znalostí a dovedností podle zákona o spotřebitelském úvěru uvádí následující.

[13.] Podle § 60 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru se odbornou způsobilostí pro účely tohoto zákona rozumí získání všeobecných znalostí a odborných znalostí a dovedností nezbytných pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru. Podle § 60 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru se odborné znalosti a dovednosti pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru prokazují osvědčením o úspěšném vykonání odborné zkoušky podle tohoto zákona, přičemž tato zkouška musí být vykonána prokazatelným způsobem.

[14.] Odborná zkouška k prokázání odborných znalostí a dovedností podle zákona o spotřebitelském úvěru měla být podle § 176 odst. 1 tohoto zákona úspěšně vykonána do 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru, tedy do 1. 12. 2018. Do této doby ji bylo možno nahradit čestným prohlášením. Těm, kdo jsou oprávněni poskytovat spotřebitelský úvěr, tak byl poskytnut dostatečný časový prostor, aby zajistili, že od 1. 12. 2018 všechny osoby, jejichž prostřednictvím je spotřebitelský úvěr poskytován či zprostředkován, prokáží potřebné odborné znalosti a dovednosti pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru osvědčením o úspěšném vykonání odborné zkoušky.

[15.] Jak však vyplývá ze správního spisu i z napadeného rozhodnutí, pracovníci účastníka řízení [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] se po 1. 12. 2018 podíleli na posuzování úvěruschopnosti spotřebitelů a na poskytování spotřebitelských úvěrů, aniž by měli složenou potřebnou odbornou zkoušku. Toto zjištění účastník řízení v průběhu správního řízení nepopíral a nepopírá ho ani nyní v rozkladu.

[16.] Správní orgán prvního stupně podle bankovní rady správně vyhodnotil toto zjištění tak, že uvedené osoby v období specifikovaném v napadeném rozhodnutí nesplňovaly podmínky odborné způsobilosti ve smyslu § 60 zákona o spotřebitelském úvěru. To, že tyto

osoby získaly u účastníka řízení potřebné odborné znalosti a dovednosti a měly praxi v oboru, čímž v rozkladu argumentuje účastník řízení, nemá na tento závěr žádný vliv.

[17.] K uvedenému zjištění bankovní rada dodává, že od data počátku posuzování úvěruschopnosti a schvalování spotřebitelských úvěrů do data vykonání potřebné zkoušky (tedy za období necelých tří měsíců) dotčení pracovníci schválili celkem 931 spotřebitelských úvěrů. To je podle bankovní rady poměrně velký počet spotřebitelských úvěrů, na jejichž schválení se podílely osoby, které řádně nesplňovaly podmínky odborné způsobilosti. Takový rozsah porušení zákona o spotřebitelském úvěru proto nepovažuje bankovní rada, stejně jako správní orgán prvního stupně, za nevýznamný.

[18.] Účastník řízení tímto svým jednáním bez jakýchkoliv pochyb porušil § 8 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, a tím naplnil skutkovou podstatu přestupku podle § 154 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.

[19.] *Účastník řízení dále namítá, že v případě přestupku podle § 154 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru nebyla naplněna jeho materiální stránka, a tudíž ke spáchání dotčeného přestupku nedošlo. Účastník řízení odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu a dovozuje z ní, že správní orgán má povinnost zkoumat nejen formální stránku přestupku, ale také to, zda jednání vykazuje daný stupeň společenské škodlivosti. Správní orgán prvního stupně však toto podle účastníka řízení neučinil a šablonovitě situaci vyhodnotil jako protiprávní.*

[20.] Bankovní rada nesouhlasí s námitkou, že v případě přestupku podle § 154 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru, kterého se účastník řízení dopustil jednáním uvedeným pod bodem (i) výrokové části A napadeného rozhodnutí, nebyla naplněna jeho materiální stránka, a uvádí k ní následující.

[21.] Je nepochybné, že k trestnosti přestupku nepostačuje pouhé naplnění jeho formálních znaků, ale vyžaduje se, aby protiprávní jednání současně vykazovalo i určitou společenskou škodlivost ve vztahu k porušené povinnosti, tedy aby byl naplněn materiální znak přestupku. Jen v případě naplnění obou těchto znaků může být určité jednání kvalifikováno jako přestupek, a to i přesto, že příslušné zákony materiální stránku deliktu výslovně neupravují.

[22.] Jak již dovodil Nejvyšší správní soud (srov. například rozsudek č. j. 5 As 106/2011 – 81 ze dne 6. 1. 2012), formální znaky přestupků jsou koncipovány tak, aby naplňovaly v běžných případech i znaky materiální. Obdobně se vyjadřuje i odborná literatura, podle které již stanovením formálních znaků určité skutkové podstaty zákon předpokládá, že při jejich naplnění v běžně se vyskytujících případech bude stupeň škodlivosti činu pro společnost zpravidla vyšší než nepatrný³.

[23.] V souladu s tím bankovní rada konstatuje, že účastník řízení svým protiprávním jednáním naplnil nejen formální znaky přestupku podle § 154 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru, ale zároveň i materiální stránku dotčeného přestupku. Účastník řízení svým protiprávním jednáním (tj. poskytováním spotřebitelských úvěrů prostřednictvím osob, které nesplňovaly podmínky odborné způsobilosti) ohrozil zákonem chráněný zájem společnosti na ochraně spotřebitelů na trhu spotřebitelských úvěrů. Jak již bankovní rada uvedla výše, prostřednictvím dotčených osob poskytl účastník řízení celkem 931 spotřebitelských úvěrů. Tím, že u těchto osob nebyly zákonem předepsaným způsobem ověřeny jejich odborné znalosti a dovednosti podle zákona o spotřebitelském úvěru, mohly tyto osoby s ohledem na svoji neznalost nedostatečně vyhodnotit úvěruschopnost žadatelů o úvěr a poskytnout tak spotřebitelský úvěr osobám, které nebudou s to tento úvěr splácet. Cílem požadavku na odbornou způsobilost osob, které poskytují spotřebitelské úvěry, je právě zajistit vysokou ochranu spotřebitele, potažmo zajistit, že práva a zájmy spotřebitelů

³ Prášková, H. Základy odpovědnosti za správní delikty. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 199.

nebudou poškozovány osobami, které k poskytování úvěrů nemají dostatečné znalosti a dovednosti.

[24.] K naplnění materiální stránky přestupku považuje bankovní rada za důležité doplnit, že ze správního spisu nevyplývá a ani jí není známo, že by v případě účastníka řízení existovaly skutečnosti, které by vylučovaly, popř. snižovaly společenskou škodlivost jeho protiprávního jednání na takovou míru, že by materiální znak dotčeného přestupku nebyl naplněn. Účastníkem řízení tvrzenou skutečnost, že do 1. 12. 2018 stačilo k prokázání odborných znalostí a dovedností čestné prohlášení, nepovažuje bankovní rada za skutečnost vylučující naplnění materiální stránky přestupku. Nahrazení zkoušky k prokázání odborných znalostí a dovedností čestným prohlášením bylo možné právě pouze do tohoto data po přechodné období a mělo zajistit, aby osoby oprávněné poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr se jím mohly prokazovat do doby, než vykonají odbornou zkoušku. Od 1. 12. 2018 však již zákon o spotřebitelském úvěru stanoví velmi striktní požadavek na prokázání odborných znalostí a dovedností, a to právě složením odborné zkoušky. Za skutečnost vylučující naplnění materiální stránky dotčeného přestupku nepovažuje bankovní rada ani to, že následně došlo k nápravě předmětné situace (tedy k vykonání odborné zkoušky). K této skutečnosti bylo možné přihlídnout v rámci správní úvahy při stanovení výše pokuty. Že tak správní orgán prvního stupně učinil, vyplývá z bodu 138 napadeného rozhodnutí. Žádné další skutečnosti, které by mohly vyloučit naplnění materiální stránky přestupku podle § 154 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru, účastník řízení neuvádí.

[25.] Pokud se jedná o způsob, jakým se má správní orgán s naplněním materiálního znaku přestupku v odůvodnění svého rozhodnutí vypořádat, odborná literatura uvádí, že v judikatuře Nejvyššího správního soudu existují tři odlišné přístupy⁴. První přístup je ten, na který v rozkladu odkazuje účastník řízení (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 7 Afs 27/2008); v rámci druhého přístupu se společenská škodlivost v odůvodnění rozhodnutí vypořádat nemusí, když není protiprávní jednání hraniční a je zjevné (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 24/2013); a v rámci třetího, kompromisního, přístupu lze obecně vycházet z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech společenskou škodlivost (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 104/2008)⁵.

[26.] Nicméně ať již judikatura Nejvyššího správního soudu stanoví jakýkoliv přístup k hodnocení materiální stránky přestupku, bankovní rada má za to, že v projednávaném případě byl materiální znak přestupku podle § 154 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru naplněn a jeho naplnění je dostatečně odůvodněno.

II. K bodu (ii) výrokové části A napadeného rozhodnutí – posuzování úvěruschopnosti spotřebitele

[27.] *Účastník řízení obecně k uvedenému bodu výrokové části napadeného rozhodnutí uvádí, že právní předpisy neobsahují taxativní ani demonstrativní výčet zdrojů a dokladů, ze kterých je třeba při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele vycházet, takže je na poskytovateli, aby si sám určil rozsah potřebných dokumentů a informací, které bude při posuzování úvěruschopnosti vyžadovat. Takový postup je podle účastníka řízení zcela legitimní a v souladu s českou i evropskou právní úpravou. To, že jsou postupy účastníka řízení v souladu s hlavními cíli zákona o spotřebitelském úvěru a rovněž v souladu*

⁴ Jemelka, L., Vetešník P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020.

⁵ Jemelka, L., Vetešník P. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 54 s.

s požadavky uvedenými v § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, dokládá podle účastníka řízení i bezproblémové splácení jím poskytnutých úvěrů.

[28.] Bankovní rada považuje námitky účastníka řízení vztahující se k bodu (ii) výrokové části A napadeného rozhodnutí za nedůvodné a k posuzování úvěruschopnosti a kontrolním zjištěním uvádí následující.

[29.] Podle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je účastník řízení jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru povinen s odbornou péčí (§ 75 zákona o spotřebitelském úvěru) posoudit úvěruschopnost spotřebitele. Posoudit úvěruschopnost spotřebitele je poskytovatel povinen na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných primárně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů, přičemž poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.

[30.] Za účelem zjištění dodržování uvedených povinností si pracovníci České národní banky při kontrole u účastníka řízení náhodně vybrali 50 úvěrových případů. Z těchto 50 úvěrových případů byl vybrán kontrolní vzorek 41 úvěrových případů (dále též „kontrolní vzorek“)⁶, přičemž u 11 z těchto úvěrových případů došlo k prodloužení splatnosti. Z kontrolního vzorku byly úvěry poskytnuty celkem 32 spotřebitelům, neboť některým zákazníkům byly úvěry poskytnuty opakovaně. Jednotlivé případy jsou podrobně popsány v napadeném rozhodnutí (body 32 až 56).

[31.] Kontrolou úvěrových případů bylo zjištěno, že u 11 úvěrových případů z kontrolního vzorku vycházel účastník řízení při zjišťování příjmů žadatelů pouze z jejich prohlášení o výši příjmů, které nebylo doloženo žádnými doklady (viz body 57 a 63 napadeného rozhodnutí). V případě 18 úvěrových případů se spokojil s doklady o výši příjmů, které neposkytovaly aktuální obraz o měsíčních příjmech spotřebitele v době podání úvěrové žádosti, neboť byly několik měsíců staré (viz body 58 a 63 napadeného rozhodnutí). U 2 úvěrových případů pak účastník řízení neměl k dispozici průkazné a dostatečné doklady osvědčující měsíční příjem spotřebitele (viz body 59 a 60 napadeného rozhodnutí).

[32.] Dále bylo zjištěno, že u žádného z 23 úvěrových případů, kdy žadatel o úvěr prohlásil, že je v zaměstnaneckém poměru, a současně se jednalo o úvěr se splatností delší než 1 měsíc, nebylo doloženo, zda a jakým způsobem účastník řízení ověřoval informace o tom, zda pracovní poměr žadatele byl sjednán na dobu určitou nebo neurčitou a zda je žadatel ve výpovědní či zkušební době. Z tohoto zjištění vyplývá, že účastník řízení neprokázal, že ověřil předpoklady pro stabilitu a trvalost příjmu po celou dobu trvání úvěrového vztahu (viz body 64 a 65 napadeného rozhodnutí).

[33.] Kontrolou bylo rovněž zjištěno, že u 38 úvěrových případů účastník řízení řádně neověřil výdaje ani stávající závazky žadatele, resp. jeho domácnosti, když u 26 z nich vycházel pouze z prohlášení žadatelů o výši výdajů (viz bod 68 napadeného rozhodnutí) a u 12 z nich sice disponoval doklady, z nichž bylo možné výdaje vyčíst, ale tyto doklady byly neaktuální (viz bod 70 napadeného rozhodnutí).

⁶ Zbýlých 9 úvěrových případů bylo sjednáno jako 1. úvěr žadatele, který byl poskytnut zcela zdarma, a proto na něj nelze aplikovat požadavky ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru – viz bod 30 napadeného rozhodnutí.

[34.] U dvou úvěrových případů pak bylo zjištěno, že srovnáním doložených měsíčních příjmů a měsíčních splátek stávajících úvěrů vyplývajících z NRKI⁷ bylo zřejmé, že tito spotřebitelé nebudou schopni plnit závazek plynoucí z nové úvěrové smlouvy, a účastník řízení jim přesto úvěry poskytl.

[35.] V neposlední řadě bylo zjištěno, že účastník řízení nezjišťoval údaje o výši příjmů nebo výši výdajů spotřebitelů ani v době uzavírání dodatku o prodloužení splatnosti smlouvy o úvěru, když od nich nepožadoval žádné podklady k doložení konkrétní výše výdajů a příjmů. To se týkalo všech 11 úvěrových smluv z kontrolního vzorku, u kterých došlo k prodloužení splatnosti úvěru (viz bod 86 a násl. napadeného rozhodnutí).

[36.] Z uvedených kontrolních zjištění vyplývá, že účastník řízení ve 40 případech z kontrolního vzorku 41 spotřebitelských úvěrů⁸ nedisponoval dostatečnými podklady k ověření výše příjmů a výdajů žadatelů o úvěr. Z uvedených kontrolních zjištění dále vyplývá, že účastník řízení rovněž nedisponoval dostatečnými podklady k ověření výše příjmů a výdajů spotřebitelů u žádného z 11 spotřebitelských úvěrů z kontrolního vzorku, u kterých došlo k prodloužení splatnosti. Účastník řízení tak v uvedených případech neposoudil úvěruschopnost jednotlivých spotřebitelů na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací, které by řádně ověřil. Tímto svým jednáním účastník řízení bez jakýchkoliv pochyb porušil § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada tedy s ohledem na všechna popsaná a doložená skutková zjištění souhlasí se závěrem, který správní orgán prvního stupně z uvedených kontrolních zjištění týkajících se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele dovodil.

[37.] Bankovní rada souhlasí s účastníkem řízení, že rozsah konkrétních vyžadovaných dokladů, resp. údajů z nich vyplývajících pro posouzení úvěruschopnosti, není právními předpisy specifikován. Nicméně obecně by to podle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru měly být nezbytné, spolehlivé, dostatečné a přiměřené informace získané od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Určitou konkretizaci zjišťovaných údajů pak lze nalézt v odst. 2 téhož zákonného ustanovení, které uvádí, že má být posouzena zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů. Tyto údaje však samozřejmě musí být nejprve zjištěny.

[38.] Účastník řízení však potřebnými informacemi nedisponoval v 97,56 % případů z náhodně vybraného kontrolního vzorku. Bankovní rada proto nemůže souhlasit s tvrzením účastníka řízení, že jeho postupy byly v souladu s požadavky § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada nemůže souhlasit ani s jeho dalším tvrzením, že o tom, že jeho postupy jsou v souladu s požadavky uvedenými v § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, svědčí i bezproblémové splácení poskytnutých úvěrů. Jak totiž vyplývá z napadeného rozhodnutí, v období od 30. 5. 2018 do 26. 6. 2019 přibližně 15 % spotřebitelů muselo žádat o prodloužení splatnosti poskytnutého úvěru (viz bod 3 napadeného rozhodnutí) a 38,48 % úvěrů nebylo splaceno řádně a včas (viz bod 113 napadeného rozhodnutí). Bankovní rada tedy shrnuje, že více než polovina spotřebitelů buď úvěr řádně a včas nesplatila, nebo si splatnost poskytnutého úvěru prodloužila, a proto nemůže souhlasit s tvrzením účastníka řízení, že zákazníci spláceli „bezproblémově“.

⁷ Nebankovní registr clientských informací je zájmové sdružení právnických osob, které spravuje informace o bonitě, platební morálce a důvěryhodnosti klientů svých uživatelů (věřitelů). Webové stránky <https://www.cncb.cz/>

⁸ Účastník řízení řádně posoudil úvěruschopnost pouze v jednom případě, a to v případě paní [REDACTED].

[39.] *K vytykánému nedoložení, resp. nedostatečnému doložení příjmů při posuzování úvěruschopnosti účastník řízení uvádí, že jestliže u některého z úvěrových případů zcela absentovaly doklady k prokázání příjmů spotřebitele, jednalo se o lidskou chybu, nikoliv o systémové porušení. Dodává k tomu, že všichni zaměstnanci byli řádně proškoleni a byl jim zdůrazněn význam postupování v souladu s vnitřními předpisy, aby nedocházelo k jejich porušování a tím k možnému poškozování zájmů spotřebitele. Dále poukazuje na to, že je třeba primárně chránit zájmy spotřebitelů a nezatěžovat je neúměrnými povinnostmi, když k danému účelu při zachování dostatečné míry opatrnosti ze strany účastníka řízení postačí i méně agresivní postup. I doklady, které nejsou striktně formálně v souladu s vnitřním předpisem účastníka řízení, mohou v konkrétních případech představovat a představují dostatečné doložení příjmů. Tímto se však správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí nezabýval a porušení předpisů posuzoval striktně formálně bez zohlednění konkrétních okolností.*

[40.] Bankovní rada v první řadě nesouhlasí s tvrzením účastníka řízení, že absence dokladů k prokázání příjmu spotřebitele není systémovým nedostatkem. Jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, tyto doklady zcela absentovaly u 11 případů, což představuje více než 25 % z kontrolního vzorku. Při takto vysokém procentu chybovosti nelze podle bankovní rady hovořit o jiném než systémovém pochybení.

[41.] Zmiňuje-li účastník řízení v souvislosti s tímto zjištěním proškolení zaměstnanců, pak bankovní rada uvádí, že přijetí tohoto opatření nezbavuje účastníka řízení odpovědnosti za dotčený přestupek a rovněž nic nemění na závažnosti přestupku. Navíc účinnost tohoto kroku je možno posoudit až v rámci případné další kontroly provedené u účastníka řízení.

[42.] Pokud účastník řízení omlouvá nedostatky v dokumentaci, která je nezbytná právě pro řádné zjištění životní situace žadatele, potřebou „*primárně chránit zájmy spotřebitelů a nezatěžovat je neúměrnými povinnostmi*“, pak bankovní rada konstatuje, že je to nejen v rozporu s požadavky stanovenými zákonem o spotřebitelském úvěru, ale hlavně se zájmy samotných příjemců úvěrů. Pouze za předpokladu, že účastník řízení zná skutečnou životní situaci žadatele a řádně ji posoudí, může předejít tomu, že příjemce úvěru dostane sebe a osoby společně s ním žijící v jedné domácnosti do situace, kdy splátky úvěrů a základní náklady (např. pravidelné platby za elektřinu a nájem) převyšují příjem domácnosti. Jen řádné posouzení úvěruschopnosti žadatelů o úvěr může snížit riziko jejich budoucí neschopnosti úvěr splácet.

[43.] Bankovní rada nesouhlasí ani s námitkou účastníka řízení, že správní orgán prvního stupně nezohlednil to, že i doklady, které nejsou v souladu s vnitřním předpisem účastníka řízení, mohou v konkrétních případech představovat a představují dostatečné doložení příjmů. Jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, když správní orgán prvního stupně zjistil, že účastník řízení nedisponoval podklady, které si pro posouzení úvěruschopnosti sám stanovil ve svém vnitřním předpise, zjišťoval, zda účastník řízení používá i jiné zdroje informací pro ověření potřebných údajů o spotřebiteli, a došel k závěru, že účastník řízení jiné možnosti ověření nepoužíval (bod 104 a násl. napadeného rozhodnutí).

[44.] *Účastník řízení dále namítá, že správní orgán prvního stupně v bodě 59 napadeného rozhodnutí neodůvodnil, proč screenshot přehledu plateb nelze považovat za doložení měsíčního příjmu spotřebitele.*

[45.] Bankovní rada s uvedenou námitkou nesouhlasí. Správní orgán prvního stupně v bodě 59 napadeného rozhodnutí uvedl, že se jednalo o vybrané („vyfiltrované“) platby, které neobsahovaly žádný identifikační údaj zaměstnavatele. K tomuto přehledu přitom účastník řízení nedoložil žádný další doklad (např. pracovní smlouvu), ze kterého by bylo možné ověřit, že tyto příchozí platby byly vyplaceny jako mzda ze závislé činnosti žadatele o úvěr.

Bankovní rada souhlasí se správním orgánem prvního stupně, že bez dalšího ověření nelze účastníkem řízení předložený printscreen přehledu plateb považovat za doklad o měsíčním příjmu ze závislé činnosti. Takový přehled mohl totiž stejně tak dokládat platby např. od příbuzného nebo známého.

[46.] *K vytýkanému rozporu postupů účastníka řízení s jeho vnitřními předpisy účastník řízení uvádí, že i kdyby úvěruschopnost žadatele nebyla posouzena zcela v souladu s vnitřními předpisy, automaticky to nelze vykládat tak, že žadatelé reálně nebyli úvěruschopní. O tom podle účastníka řízení svědčí také skutečnost, že většina poskytnutých úvěrů byla splacena řádně a včas.*

[47.] Pro posouzení protiprávního jednání účastníka řízení je irelevantní skutečnost, že někteří spotřebitelé byli i bez řádného posouzení úvěruschopnosti fakticky schopni splácet úvěry včas. Účastník řízení je totiž v souladu s § 86 zákona o spotřebitelském úvěru povinen před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru nebo změnou závazku z takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru provést řádné posouzení úvěruschopnosti. Pokud tak neučiní, povinnost stanovenou v § 86 zákona o spotřebitelském úvěru poruší. Nadto bankovní rada připomíná, že zdaleka ne všichni spotřebitelé byli schopni řádně a včas splatit poskytnuté úvěry – k tomu blíže bod 38 tohoto rozhodnutí.

[48.] *V souvislosti s vytýkaným neověřováním předpokladů pro stabilitu a trvalost příjmů účastník řízení namítá, že existence zaměstnaneckého poměru se dá jednoduše ověřit prostým porovnáním tvrzení spotřebitele a údaje uvedeného na výplatní pásce či ve výpise z účtu a není třeba dále nadměrně zatěžovat spotřebitele.*

[49.] Bankovní rada souhlasí, že existenci pravidelného příjmu je možné ověřit například výpisem z účtu nebo výplatní páskou. Nicméně v projednávaném případě účastník řízení žádnými takovými doklady nedisponoval, případně disponoval doklady, které byly neaktuální (viz bod 63 napadeného rozhodnutí). Pokud by totiž účastník řízení takové podklady, z nichž by s přiměřenou jistotou vyplývala existence pravidelného příjmu (například úplný výpis z bankovního účtu, kde by byl příjem označen například slovy „mzda zaměstnance“), býval měl, nebyl by se správní orgán prvního stupně zabýval otázkou, zda účastník řízení telefonoval zaměstnavateli, nebo vyžadoval jiné podklady za účelem ověření výše příjmů žadatele.

[50.] *K vytýkanému neověření výdajů a stávajících závazků účastník řízení namítá, že doložení výpisu z účtu staršího data nelze považovat za nedostatečné doložení výdajů a stávajících závazků, neboť výdaje spotřebitele jsou zpravidla stabilní v řádu měsíců, ne-li let, a kopírují životní styl osoby, a lze tedy k jejich prokázání použít i starší výpisy z účtů. Informace o výdajích spotřebitele stran případných dalších úvěrů a finančních závazků jsou ověřovány i z dostupných registrů a databází. Pokud u některých jednotlivých případů doložení ověření v registru chybělo, jednalo se podle účastníka řízení pouze o lidskou chybu, nikoli o systémové pochybení. Účastník řízení podle svých slov přijal opatření k nápravě a všichni zaměstnanci byli řádně proškoleni stran povinnosti ověřovat informace o výdajích spotřebitele v registru.*

[51.] Bankovní rada nesouhlasí s tvrzením účastníka řízení, že k doložení výdajů a stávajících závazků lze použít i výpisy z účtu staršího data. Účastník řízení by měl posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě údajů vyplývajících z aktuálních výpisů z účtu. Výpisy z účtů, které jsou několik měsíců staré, mají totiž nižší vypovídací hodnotu. Nehledě na to, že výdaje rozhodně nemusí být v řádu měsíců stabilní, jak namítá účastník řízení. Kdyby totiž byly měsíc co měsíc stejné, tak by nemohla nastat situace, že by spotřebitel jeden měsíc potřeboval navíc 15 000 Kč v podobě spotřebitelského úvěru a jiný měsíc nikoliv.

[52.] Namítá-li účastník řízení, že informace o výdajích spotřebitelů jsou ověřovány i z různých databází, pak bankovní rada uvádí, že v 15 úvěrových případech z kontrolního vzorku účastník řízení nepředložil aktuální údaje z databáze NRKI, **ze které je možné zjistit výši měsíční splátky úvěrů, ale předložil pouze výpisy z databáze REPI, která neposkytuje vhodné údaje pro posouzení schopnosti dlužníka splácet úvěr (viz bod 72 napadeného rozhodnutí).** U 4 úvěrových případů pak účastník řízení nepředložil aktuální výpis ani z databáze NRKI, ani REPI (viz bod 73 napadeného rozhodnutí).

[53.] Jestliže účastník řízení poukazuje na zjednání nápravy, pak bankovní rada odkazuje výše na bod 41 tohoto rozhodnutí, ve kterém se k dopadům nápravných opatření přijatých účastníkem řízení již vyjadřovala.

[54.] *Účastník řízení nesouhlasí se závěrem správního orgánu prvního stupně, že posunutí data splatnosti úvěru je odloženou platbou, tedy de facto novou úvěrovou smlouvou, a že byl tedy i v tomto případě povinen provést posouzení úvěruschopnosti. Posunutí splatnosti úvěru považuje účastník řízení za dohodu ve smyslu § 5 odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru. I z logiky věci podle účastníka řízení vyplývá, že pokud jednou posoudil úvěruschopnost spotřebitele k sumě daného úvěru a zjistil kapacitu splácení spotřebitele, posunutím splatnosti se tato kapacita nezměnila, pouze se odsunula doba, kdy bude využita.*

[55.] Bankovní rada nesouhlasí s námitkou účastníka řízení, že posunutí splatnosti úvěru je dohodou ve smyslu § 5 odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru. Ustanovení § 5 odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že na dohodu, kterou se za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitele odkládá v důsledku prodlení spotřebitele platba nebo mění způsob splácení, přičemž smluvní ujednání jsou ve svém souhrnu pro spotřebitele alespoň stejně výhodná jako v původní smlouvě, se použijí pouze vybraná ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru. Důvodem, proč se použijí jen vybraná ustanovení zákona o spotřebitelském úvěru, je skutečnost, že se jedná o prodloužení splatnosti nebo o dohodu, která nezhoršuje postavení spotřebitele, naopak má být pro něj výhodnější, aby se mu umožnilo i přes existující prodlení splatit závazky.

[56.] Dohoda o prodloužení splatnosti uzavíraná účastníkem řízení však není uzavírána v okamžiku, kdy se spotřebitel dostane do prodlení, ale v době, kdy spotřebitel ještě v prodlení není. Tato dohoda má evidentně jiný účel – nejde ze strany účastníka řízení o úlevu a řešení nepříznivé situace spotřebitele (což by se stalo v případě odpuštění dlužné částky nebo posunutí splatnosti při zachování dlužné částky), ale o regulérní nový závazek (splatit jistinu v nově dohodnutém čase), který je navíc spojený s novou úplatou. Vzhledem k tomu, že výše poplatků placených spotřebiteli za prodloužení přesahovala částku, kterou spotřebitelé zaplatili za původní úvěr (bod 88 napadeného rozhodnutí), není naplněna ani další podmínka uvedená v ustanovení § 5 odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru, že by tato smluvní ujednání měla být ve svém souhrnu alespoň stejně výhodná. Na dohody o prodloužení splatnosti uzavírané účastníkem řízení se proto ustanovení § 5 odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru nevztahuje a účastník řízení byl povinen i v případě prodloužení splatnosti již poskytnutých spotřebitelských úvěrů opětovně řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele. V případě úvěrů z kontrolního vzorku, u kterých došlo k prodloužení splatnosti, účastník řízení navíc neprovedl řádné vyhodnocení úvěruschopnosti ani před poskytnutím úvěru (viz bod 87 napadeného rozhodnutí).

III. K výši uložené pokuty a k návrhu na její snížení

[57.] Účastník řízení nesouhlasí s výší uložené pokuty, považuje ji za zcela nepřiměřenou a likvidační⁹. Při hodnocení majetkových poměrů správní orgán prvního stupně podle účastníka řízení argumentuje pouze výší vlastního kapitálu, ale již nezohlednil to, že výsledek hospodaření minulých let je záporný, ani že na jeho bankovních účtech se k 31. 12. 2019 nacházela pouze částka 6 670 000 Kč. Uhrazení pokuty by tak pro účastníka řízení znamenalo odliv téměř 50 % prostředků určených na provoz.

[58.] V souvislosti s výší uložené pokuty argumentuje účastník řízení i nastupující ekonomickou krizí, která souvisí s celosvětovou pandemií nemoci COVID – 19, a tím jeho snižující se ekonomickou prosperitou. Pro upřesnění uvádí, že za rok 2018 byl objem poskytnutých úvěrů cca 247 537 400 00 Kč, při počtu 38 990 úvěrů. Za rok 2019 byl objem poskytnutých úvěrů cca 234 036 700 00 Kč, při počtu 32 849 úvěrů. Za rok 2020 činil objem poskytnutých úvěrů cca 189 724 100 00 Kč, při počtu 21 819 úvěrů.

[59.] Účastník řízení dále poukazuje na to, že správní orgán prvního stupně ve správním řízení Sp/2019/204/573 uložil jinému nebankovnímu poskytovateli spotřebitelského úvěru, který se dopustil totožného skutku (a navíc řady dalších přestupků), pokutu o 50 % nižší. Přitom majetkové poměry tohoto poskytovatele byly srovnatelné či lepší, neboť jeho zisk před zdaněním za rok 2018 činil 9 204 000 Kč, vlastní kapitál 62 833 000 Kč a čistý obrát 84 640 000 Kč.

[60.] Účastník řízení žádá Českou národní banku o řádnou individualizaci trestu a zohlednění okolností, za nichž došlo k protiprávnímu jednání a které s ním souvisí. Za tyto okolnosti považuje účastník řízení poskytnutí maximální součinnosti při kontrole i v tomto správním řízení, přijatá opatření k nápravě a skutečnost, že za 10 let fungování účastníka řízení na trhu nedošlo k žádnému porušení povinností z jeho strany. Za takovou okolnost považuje účastník řízení i to, že se v jeho případě nejednalo o úmyslné nebo systematické porušování právních předpisů.

[61.] V rámci vypořádání se s námitkami vztahujícími se k uložené pokutě považuje bankovní rada za vhodné vyjádřit se současně k návrhu účastníka řízení na uložení správního trestu napomenutí podle § 45 zákona o přestupcích namísto uložení pokuty. K tomuto návrhu bankovní rada uvádí, že správní trest napomenutí je nejmírnějším správním trestem, který je zpravidla ukládán za méně závažné přestupky. Přestupky, z jejichž spáchání byl účastník řízení uznán vinným, však rozhodně mezi méně závažné přestupky nepatří, naopak je možno zařadit je podle typové závažnosti vyjádřené horní hranicí sazby peněžitě sankce mezi nejzávažnější přestupky upravené zákonem o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada je proto stejně jako správní orgán prvního stupně toho názoru, že s ohledem na závažnost protiprávního jednání účastníka řízení nepřipadá aplikace napomenutí v úvahu (viz bod 134 napadeného rozhodnutí). Navíc uložením napomenutí by v projednávaném případě nebyla podle bankovní rady splněna ani preventivní, ani represivní funkce správního trestu. Preventivní funkce správního trestu směřuje nejen k tomu, aby toho, kdo se dopustil přestupku, v budoucnosti odradila od opakování nezákonného jednání (tzv. individuální prevence), ale zároveň, aby odradila od téhož i jiné subjekty (tzv. generální prevence¹⁰). Represivní funkce představuje „trest“ v původním slova smyslu, tedy ryze negativní následek protiprávního jednání, který v tomto případě spočívá v zásahu do majetkové sféry účastníka

⁹ V souvislosti s namítaným likvidačním charakterem uložené pokuty odkazuje účastník řízení na judikaturu Ústavního soudu (nálezy sp. zn. Pl. ÚS 3/02 ze dne 13. 2. 2020) a Nejvyššího správního soudu (rozhodnutí č. j. 1 As 9/2008-133 ze dne 20. 4. 2010).

¹⁰ Podle § 159 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru Česká národní banka bez zbytečného odkladu uveřejní pravomocné rozhodnutí o udělení pokut způsobem umožňujícím dálkový přístup.

řízení. Odpovídajícím druhem správního trestu, který zajistí splnění obou těchto funkcí, je podle bankovní rady právě uložení pokuty, a to za rozhodně nikoli bagatelní protiprávní jednání, jehož se účastník řízení prokazatelně dopustil.

[62.] Bankovní rada dále nesouhlasí s námitkou účastníka řízení, že uložená pokuta je nepřiměřená, a uvádí, že výši uložené pokuty se správní orgán prvního stupně detailně zabýval v bodech 129 až 140 napadeného rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně při jejím stanovení podle bankovní rady vycházel ze všech rozhodných kritérií uvedených v § 37 a § 38 zákona o přestupcích a logicky, srozumitelně a přezkoumatelným způsobem se s nimi v uvedených bodech napadeného rozhodnutí vypořádal. Bankovní rada se s tímto vypořádáním ztotožňuje a v podrobnostech na něj odkazuje.

[63.] V rámci úvah o výši uložené pokuty se správní orgán prvního stupně v bodech 137 a 140 napadeného rozhodnutí zabýval i majetkovými poměry účastníka řízení. Správní orgán prvního stupně konstatoval, že výsledkem hospodaření účastníka řízení za rok 2019 byl zisk ve výši 10,5 mil. Kč a že v témže roce dosáhl účastník řízení čistého obrátu 122 mil. Kč. Správní orgán prvního stupně rovněž uvedl, že k 31. 12. 2019 činil vlastní kapitál účastníka řízení 41,2 mil. Kč. Z výše uvedeného je zřejmé, že správní orgán prvního stupně v rámci hodnocení majetkových poměrů zohlednil komplexně jak výši zisku, tak obrátu, ale i celkovou ekonomickou sílu účastníka řízení. Přitom vycházel z dokumentů, které si sám z veřejně dostupných zdrojů zajistil. Rovněž bylo přihlédnuto k tomu, že těchto výsledků účastník řízení dosáhl i za cenu porušování zákona o spotřebitelském úvěru. Majetkové poměry pak správní orgán prvního stupně nehodnotil osamostatně, nýbrž ve vzájemném působení s dalšími ukazateli nezbytnými k určení výše pokuty.

[64.] Při rozhodování o konkrétní výši pokuty tak bylo nutné přihlédnout i k tomu, že účastník řízení svým protiprávním jednáním porušil jednu z nejzásadnějších povinností poskytovatelů spotřebitelských úvěrů stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru, a to řádné posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Tím, že účastník řízení rezignoval na plnění této povinnosti, porušil primární zájem chráněný zákonem o spotřebitelském úvěru (k tomu viz bod 132 napadeného rozhodnutí), a to ochranu spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru, které by mohlo vést k insolvenčnímu selhání spotřebitele se všemi negativními následky, a to jak ekonomickými v podobě ztráty majetku, tak společenskými v podobě společenské stigmatizace¹¹. Účastník řízení tím rovněž porušil celospolečenský zájem na minimalizaci negativních jevů spojených s insolvenčními selháními spotřebitelů, jako jsou exekuce, ztráta motivace k výdělečné činnosti, ztráta daňových příjmů státu a nárůst výdajů na sociální dávky¹². Navíc, jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, systém poskytování spotřebitelských úvěrů je účastníkem řízení nastaven na získávání peněz z té nejrizikovější skupiny obyvatel. To, že účastník řízení nedostatečně prověřuje úvěruschopnost žadatelů o spotřebitelský úvěr, pak může vést k tomu, že jednotliví spotřebitelé mohou spadnout do úvěrové pasti a nebudou schopni spotřebitelský úvěr splácet. Porušení povinností spojených s řádným posouzením úvěruschopnosti spotřebitele nesmí být proto podle bankovní rady v žádném případě tolerováno, ale naopak musí být potrestáno, a to nikoliv nízkou pokutou.

[65.] K uvedenému bankovní rada dodává, že výši pokuty je třeba posuzovat i ve vztahu k rozpětí zákonné sazby, resp. k horní hranici této zákonné sazby, která vypovídá o typové závažnosti protiprávního jednání, za něž je sankce ukládána (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Afs 50/2005-97 ze dne 24. 5. 2006). Zákon o spotřebitelském úvěru umožňuje uložit za přestupek podle § 154 odst. 1 písm. e), za který byla účastníkovi řízení pokuta podle zásady absorpce uložena, pokutu až do výše 20 000 000 Kč [§ 154 odst. 3

¹¹ Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flidr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 426.

¹² Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flidr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 426.

písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru]. Účastníkovi řízení tak byla uložena pokuta ve výši 15 % maximální sazby. Bankovní rada tedy shrnuje, že pokuta stanovená ve výši 15 % maximální zákonné sazby odpovídá majetkovým poměrům účastníka řízení a zejména závažnosti zjištěného protiprávního jednání.

[66.] Bankovní rada rovněž nesdílí názor účastníka řízení na likvidační charakter uložené pokuty. Účastník řízení v rozkladu poukazuje na to, že na jeho bankovních účtech se k 31. 12. 2019 nacházela pouze částka 6 670 000 Kč, takže uhrazení pokuty bude pro účastníka řízení znamenat odliv 50 % prostředků určených na provoz. Odhlédne-li bankovní rada od toho, že informace o výši zůstatku na bankovním účtu je více než 17 měsíců stará a že výše zůstatku na bankovním účtu má jen omezenou vypovídací hodnotu o celkové kapitálové vybavenosti účastníka řízení, pak bankovní rada konstatuje, že uvedená suma naopak dokazuje, že uložená pokuta pro účastníka řízení nemůže být likvidační, a to právě proto, že účastník řízení disponoval jenom hotovostí ve výši dvojnásobku uložené pokuty.

[67.] Kromě této skutečnosti účastník řízení své tvrzení o likvidačním charakteru uložené pokuty nepodpořil žádnými jinými podklady. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že pokud účastník řízení namítá likvidační charakter uložené pokuty, musí toto tvrzení i dostatečně odůvodnit a musí unést důkazní břemeno o tomto tvrzení. Jak k tomu uvedl Nejvyšší správní soud v rozhodnutí č. j. 2 Afs 90/2009 – 68: „Pokud stěžovatel označuje výši uložené pokuty za likvidační, nelze mu přisvědčit zejména proto, že toto tvrzení nikterak neprokazuje.“ Účastník řízení tedy podle bankovní rady navíc ani neunesl důkazní břemeno o likvidačním charakteru ukládané pokuty, neboť své tvrzení o likvidačním charakteru uložené pokuty blíže nekonkretizoval ani nepodpořil žádnými podklady. Pro úplnost je pak třeba doplnit, že skutečnost, že pokuta znamená pro delikventa finanční zátěž, sama o sobě neznamená, že uložená pokuta je likvidační, jelikož finanční postih je běžným projevem represivní funkce sankce, kdy je odrazujícího účinku dosaženo tím, že uložení trestu se ve sféře delikventa skutečně negativně projeví.

[68.] Pokud účastník řízení v rozkladu dále argumentuje poklesem objemu a počtu poskytnutých úvěrů, ke kterému došlo a dojde v souvislosti s pandemií COVID-19, pak bankovní rada konstatuje, že tuto obecnou a nikterak nepodloženou námitku nelze brát jako okolnost, která by měla vést ke snížení uložené pokuty, zvláště když se účastník řízení přestupků dopustil v letech 2018 a 2019, kdy dosahoval dobrých hospodářských výsledků. Důvodem pro snížení pokuty totiž nemůže být sám o sobě fakt, že dochází k nepříznivému zásahu do majetkové sféry účastníka řízení, ale až situace, kdy by tento zásah nabyl likvidačního charakteru. Likvidační charakter uložené pokuty však bankovní rada neshledala.

[69.] Ostatně, pokud by u účastníka řízení vyvstaly problémy se zaplacením uložené pokuty, odkazuje bankovní rada na možnost požádat Celní úřad pro hlavní město Prahu, který Českou národní bankou uložené pokuty vybírá, o rozložení úhrady pokuty do měsíčních splátek.

[70.] K žádosti účastníka řízení o zohlednění všech polehčujících okolností a řádnou individualizaci trestu sděluje bankovní rada následující. Namítá-li účastník řízení, že poskytoval při kontrole i v tomto správním řízení České národní bance maximální součinnost, pak bankovní rada uvádí, že objasnění okolností spáchání dotčených přestupků v tomto správním řízení nevyžadovalo žádnou významnou součinnost ze strany účastníka řízení, tuto okolnost tedy nelze hodnotit jako polehčující. Poskytnutí součinnosti při kontrole je pak povinností kontrolovaného subjektu a za její porušení může být kontrolovaný subjekt sankcionován, takže ani poskytnutí součinnosti při kontrole nelze považovat při rozhodování o výši pokuty za polehčující okolnost. K přijatým opatřením k nápravě správní orgán prvního stupně přihlédl (viz bod 135 napadeného rozhodnutí) a vyjádřila se k nim i bankovní rada v tomto rozhodnutí (viz bod 41 tohoto rozhodnutí). K namítanému neprokázání úmyslu bankovní rada uvádí, že právnické osoby jsou za přestupky odpovědné bez ohledu na

zavinění, proto správní orgán prvního stupně zavinění účastníka řízení nehodnotil. Případné prokázání úmyslu na straně pracovníků účastníka řízení by však bylo Českou národní bankou považováno za okolnost zvyšující závažnost protiprávního jednání. Jestliže účastník řízení namítá, že porušení právních předpisů nebylo systematické, pak bankovní rada uvádí, že správní orgán prvního stupně zjistil nedostatky v posuzování úvěruschopnosti ve 40 případech ze 41 prověřovaných případů, tedy v 97,56 % případů z kontrolního vzorku. Takový výskyt porušení zákona podle bankovní rady rysy systematického porušování zákona nepochybně nese. Stejný názor měl i správní orgán prvního stupně, který takto vysoký výskyt porušení zákona hodnotil jako okolnost zvyšující závažnost jednání účastníka řízení (viz bod 135 napadeného rozhodnutí). Žádá-li účastník řízení o zohlednění skutečnosti, že za dobu svého fungování se nedopustil žádného porušení právních předpisů, pak bankovní rada konstatuje, že touto skutečností se správní orgán prvního stupně při rozhodování o výši pokuty zabýval a vyhodnotil ji jako polehčující okolnost.

[71.] Jestliže účastník řízení v rozkladu poukazuje na případ společnosti Český Triangl, a.s., pak bankovní rada v první řadě zdůrazňuje, že této společnosti byla uložena pokuta pouze o jednu třetinu nižší, nikoliv o 50 %, jak uvádí účastník řízení. K uvedenému příkladu bankovní rada obecně uvádí, že takové srovnání je vždy problematické a nelze ho bez znalosti konkrétních individuálních okolností jednotlivých případů provést. Odlišné jsou totiž nejen skutkové okolnosti každého jednotlivého případu, jako je např. velikost subjektu, majetkové poměry, existence či neexistence polehčujících, popř. přitěžujících okolností, ale zejména vlastní jednání, kterým se delikvent přestupku dopustí. Bez posouzení všech těchto skutečností ve vzájemné souvislosti nelze proto žádné adekvátní srovnání provést a učinit závěr o tom, že v případě jiné osoby uložil správní orgán prvního stupně za obdobné jednání nižší pokutu.

[72.] Konkrétně pak bankovní rada k tomuto případu uvádí, že za kontrolované období vykázal účastník řízení větší zisk i větší obrát než společnost Český Triangl, a.s. Účastník řízení předčil společnost Český Triangl, a.s., i počtem poskytnutých úvěrů, když v kontrolovaném období poskytla společnost Český Triangl, a.s., v průměru měsíčně necelých 100 spotřebitelských úvěrů, zatímco účastník řízení poskytl 2 800 úvěrů. Správní orgán prvního stupně však v případě účastníka řízení shledal vyšší závažnost porušení zákona o spotřebitelském úvěru. Společnost Český Triangl, a.s., totiž poskytuje převážně vázané úvěry, které jsou poskytovány na koupi konkrétního zboží, čímž vykazují nižší riziko z hlediska společensky nežádoucích jevů, jako je zadlužování spotřebitelů (vázaný úvěr mimo jiné nelze použít k splácení v minulosti poskytnutých úvěrů). Závažnost jednání účastníka řízení je názorně demonstrována na skutečnosti, že účastník řízení poskytl úvěr dvěma osobám (ze vzorku 41 osob se jedná o 5 %), které pouhým srovnáním výdajů uvedených v databázi úvěrových dlužníků a deklarovaných příjmů měly být hodnoceny jako předlužené, jak je podrobněji popsáno v bodech 75 až 80 napadeného rozhodnutí.

[73.] Bankovní rada nezjistila v řízení, které předcházelo rozkladem napadenému rozhodnutí, ani v napadeném rozhodnutí pochybení ze strany správního orgánu prvního stupně, která by měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Bankovní rada po posouzení věci dospěla k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí vadami způsobujícími jeho nesprávnost.

S ohledem na výše uvedené považuje bankovní rada rozklad za nedůvodný a rozhodla tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 152 odst. 5 ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat.

otisk úředního razítka

Ing. Marek Mora, M.E.
viceguvernér
podepsáno elektronicky

prof. Ing. Oldřich Dědek, CSc.
člen bankovní rady
podepsáno elektronicky